Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ)

„Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anu 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 109.—Anulŭ LII. Braşovŭ, Duminecă 14 (26) Maiu 1889.

Braşovŭ, 14/26 Maiu

Dieta ungurescă s'a sfătuitŭ în sĕptĕmâna trecută asupra bugetului ministeriului de culte şi instrucţiune publică, adecă asupra acelorŭ sume, carĭ suntŭ a se încuviinţa guvernului din visteria statului, pentru scopurĭ de învĕţămentŭ.

E lucru invederatŭ, că trebue sĕ ne intereseze a sci ce facŭ cei dela putere cu banii din visteria statului, carĭ nu suntŭ numai banii partidei tiszaiste, séu a unei singure naţionalităţĭ, ci se adună dela toţĭ contribuabilii fără deosebire şi prin urmare, când e vorba de desvoltarea intelectuală şi de cultura poporaţiunei statului, de scóle şi de aşedăminte de crescere publice, ar trebui sĕ fiă întrebuinţaţĭ astfelŭ, ca tóte naţionalităţile fără deosebire sĕ fiă ajutorate în mĕsură egală şi dréptă în nisuinţele lorŭ de progresŭ.

Când au venitŭ la cârmă deakiştii ungurĭ, în 1867, şi când naţionalităţile şi în deosebĭ Românii din Transilvania pretinseră sĕ li se respecteze drepturile politice naţionale între marginile autonomiei ţĕrii, cei dela putere le rĕspundeau că nu le potŭ face nicĭdecum acésta concesiune, că afacerile politice potŭ fi conduse numai de ei, dér le lasă tĕrîmulŭ culturalŭ, autonomia bisericéscă şi şcolară, şi le garantéză până la unŭ punctŭ órecare întrebuinţarea limbei lorŭ în administraţiă şi justiţia, pe temeiulŭ legii de naţionalitate dela 1868. Se mai legară atuncĭ că vorŭ îngriji şi de scólele naţionalităţilorŭ, din visteria statului la care contribuescŭ cu toţii.

Intêmplările şi păţăniile nóstre de douĕdecĭ şi unu de ani încóce ne arată destulŭ de lămuritŭ cum s'au ţinutŭ guvernele unguresci de cuvêntŭ, cum au esecutatŭ legile din vorbă şi cum au respectatŭ autonomia bisericéscă şi şcolară şi dreptulŭ de limbă garantatŭ naţionalităţilorŭ prin legea dela 1868.

Şi de rêndulŭ acesta s'a doveditŭ cu ocasiunea desbaterei bugetului cultelorŭ şi instrucţiunii publice în dietă, cum înţelegŭ cei dela putere îndatorirea ce au luat'o asupră-şĭ la 1868, de a îngriji din visteria statului şi pentru susţinerea şi înaintarea şcólelorŭ nóstre, îndatorire ce este într'unŭ modŭ neîndoiosŭ cuprinsă în §. 17 alŭ legei de naţionalitate, în care se dice, că fiind scopul statului cultura generală şi binele obştescŭ „ministrulŭ de instrucţiune *e datorŭ a îngriji câtŭ se póte mai multŭ* pentru aceea că cetăţenii fiă-cărei naţionalităţi sĕ pótă cultiva în *limba lorŭ maternă* până acolo, unde se începe cultura mai înaltă academică."

Nu s'a ridicatŭ în dieta ungurescă, în sĕptĕmâna trecută când a fostŭ vorba de şcóle şi de ajutorarea lorŭ, o singură voce, ca sĕ întrebe pe guvernŭ, cum se face, că pentru instrucţiunea Românilorŭ, Slovacilorŭ, Sêrbilorŭ ş. a., carĭ facŭ maioritatea poporaţiunei statului, carĭ prin urmare plătescŭ cele mai multe dărĭ în visteria lui, nu se află pusŭ în bugetŭ nicĭ măcarŭ unŭ banŭ frântŭ?

Se cheltuescŭ milióne pentru clădirea parlamentului şi pentru teatrulŭ şi opera ungurescă din Pesta, se dau pensii până şi fişpanilorŭ, se face totŭ pentru scólele maghiare şi instrucţiunea maghiară, dér pentru scólele Românilorŭ, Slovacilorŭ şi ale Sêrbilorŭ ministrulŭ de instrucţiune Csaky n'are decâtŭ cuvinte de dojană, şi totă îngrijirea lui se mărginesce numai la constatarea scăderilorŭ lorŭ eventuale, carĭ isvorescŭ mai alesŭ din lipsa de mijlóce, cu care se luptă confesiunile în susţinerea lorŭ.

Cu acestŭ prilejŭ şi-a desfăşuratŭ ministrulŭ de instrucţiune Csaky programa sa de activitate. A vorbitŭ de tóte câte le-arŭ pretinde „interesulŭ statului" precum şi de „fórte importantele" interese naţionale maghiare, dér n'a amintitŭ nicĭ c'unŭ singurŭ cuvêntŭ de interesulŭ celŭ au şi Românii, Sêrbii, Slovacii ş. a. ca sĕ se pótă cultiva cum sĕ se cuvine în limba lorŭ maternă şi nicĭ pe departe nu şi-a adusŭ aminte de datoria ce i-o impune legea de a îngriji şi de învĕţămêntulŭ naţionalităţilorŭ nemaghiare.

Ministrulŭ Csaky nicĭ că vrea sĕ mai scie de naţionalităţĭ, elŭ vede numai confesiunĭ şi cunósce numai unŭ „interesŭ alŭ confesiunilorŭ", dér şi pe acesta îlŭ cunósce numai până atuncĭ, până când nu vine în conflictŭ cu pretinsele „interese vitale ale statului".

Cum înţelege ministrulŭ Csaky „interesulŭ statului", ne-a dovedit'o prin aceea, că a refusatŭ până şi aprobarea statutelorŭ unorŭ societăţĭ de lectură românescĭ, sub cuvêntŭ că se află destule societăţĭ de aceste maghiare.

Dér nĭ-o spune Csaky însuşĭ destulŭ de lămuritŭ în programa sa cum pricepe elŭ „interesele vitale ale statului." Ne spune, că Ungurii trebue sĕ ajungă la o supremaţiă mai mare, ca odată sĕ devină mai numeroşĭ şi că de aceea se cere ca statulŭ sĕ se îngrijéscă deja de copii micĭ. Csaky propune ca dieta ungurescă sĕ dea o îngrijire şi atenţiune deosebită instituţiunei asilurilorŭ de copii, cu alte cuvinte vrea maghiarisarea copiilorŭ micĭ prin asilurĭ de copii, ca sĕ se sporéscă rassa maghiară.

Nu-i vorbă, n'are gustŭ rĕu ministrulŭ ungurescŭ, numai câtŭ a uitatŭ că face socotela fără birtaşŭ. Naţionalităţile nemaghiare şi mai alesŭ Românii îşĭ vorŭ băga minţile în capŭ şi se vorŭ sci feri de lepra maghiarisării, vorŭ sci sĕ-şĭ feréscă copii şi de asilurĭ unguresci (grădinĭ de copii). Ér în casă, pe afară şi în totŭ loculŭ, unde s'ar afla, nu vorŭ vorbĭ Românii cu copii lorŭ decâtŭ numai românesce şi atuncĭ nu potŭ avé témă părinţii, că li se vorŭ înstrăina copiii de legea şi limba românéscă.

Destulŭ, că discusiunile din dietă în cestiunea însemnată a învĕţămêntului şi a mijlócelorŭ, ce se cerŭ pentru înaintarea lui şi ce trebue sĕ se dea din visteria statului, la care cu toţii contribuimŭ, s'au învêrtitŭ totŭ împrejurulŭ maghiarisării.

Adĭ şi orbii potŭ sĕ vêdă, că au fost falşe făgăduielele şi legămintele deakiştilor din anii 1867/8 şi că de atuncĭ a fost croitŭ planulŭ, ca după ce ne vorŭ doborî de pe tĕrêmulŭ politicŭ, sĕ ne ia şi têrêmulŭ culturalŭ şi sĕ rĕmânemŭ cu asilurile de copii unguresci, ce le va înfiinţa d-lŭ Csaky.

Etă de ce ómenii cu prevedere politică dintre noi au disŭ de pe atuncĭ, că fără drepturĭ politice-naţionale nu ne este asigurată nicĭ cultura naţională. Etă de ce tóte conferenţele nóstre naţionale au pretinsŭ sĕ aibă şi Românii ardelenĭ dieta lorŭ, cum au avut'o în trecutŭ, ca sĕ se pótă îngriji ei singurĭ de sórtea naţiei lorŭ.

Revista politică.

Din năuntru. In dilele trecute se iviseră neînţelegerĭ între ministrulŭ ungurescŭ de culte şi instrucţiune Csaky şi între partida tiszaistă, fiindcă ministrulŭ plănuia înfiinţarea unui institutŭ ca „teresianulŭ" din Viena pentru crescerea fiilor aristocraţĭ; institutulŭ avea sĕ aibă caracterŭ confesionalŭ catolicŭ şi sĕ se întreţină din fondurile catolice de studii. Ministrulŭ a ameninţatŭ că'şĭ dă dimisia, ér tiszaiştii au căutatŭ sĕ împace lucrurile, propunêndŭ, ca însuşĭ statulŭ sĕ înfiinţeze şi sĕ susţină unŭ astfelŭ de institutŭ din visteria sa, când

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Mama Pădurena.

(după Guy de Maupassant).

De cincĭ-spre-dece ani nu mai dasemŭ pela Virelogne.

Mĕ întorsei acolo tómna ca sĕ vĕnezŭ, la amiculŭ meu Serval, care'şĭ reconstruise castelulŭ sĕu, ce fusese distrusŭ de Prusienĭ.

Iubiamŭ nespusŭ de multŭ acestŭ ţinutŭ. E unŭ colţŭ de lume încântătorŭ, care farmecă ochii, şi e semĕnatŭ de micĭ pădurĭ şi cutrieratŭ de pârae, în care, ca în nisce vine, circulă sângele pămêntului. Ce fericire dumnedeéscă!...

La marginea pădurei „des Saudres" zării ruinele unei colibe. Indată îmĭ adusei aminte, că în 1869 o vĕdusemŭ întrégă, îmbrăcată în viţe de viă, cu găinĭ înaintea porţii... Imĭ mai adusei aminte, că o bună femeiă îmĭ dase acolo înăuntru sĕ bĕu unŭ paharŭ de vinŭ, într'o di, când eram fórte obositŭ, şi că atuncĭ Serval îmĭ spusese istoria locuitorilorŭ colibei. Tatălŭ, unŭ bĕtrânŭ vĕnătorŭ fără concesiă, fusese ucisŭ de gendarmĭ. Fiiulŭ, pe care-lŭ vĕdusemŭ altădată, era unŭ flăcău mare, care trecea de unŭ crudŭ distrugĕtorŭ alŭ vênatului. Lumea îĭ numea „Pădurenii".

Era óre acesta unŭ nume, orĭ o poreclă? Intrebai pe Serval, unde au dispărutŭ aceştĭ ómenĭ? Şi elŭ îmĭ istorisi urmǎtórele:

Când s'a declaratŭ rĕsboiulŭ între Francia şi Germania, la 1870, fiiulŭ Pădurenei se înrolă în armată, lăsândŭ pe mamă-sa singură acasă. Nu prea era de plânsŭ bĕtrâna, fiindŭ-că avea banĭ şi asta era lucru sciutŭ.

Rĕmase decĭ singură în casa sa, isolată, departe de satŭ, la marginea pădurei. Şi nicĭ nu-i era frică de altmintrelea bĕtrânei, care era înaltă şi slabă, care nu rîdea desŭ şi cu care omulŭ nu glumea nicĭdecum.

Mama Pădurena îşĭ urmă traiulŭ ei de tóte dilele în bordeiulŭ sĕu, care în curêndŭ fu acoperitŭ de zăpadă. Odată pe sĕptĕmână venea în satŭ, ca sĕ-şĭ cumpere pâne şi puţină carne, apoi se întorcea în huruba sa. Fiindŭ-că se vorbea de lupĭ, ea eşia cu puşca ruginită a fiiului sĕu în spinare, cu cârja tocită, de vechiă ce era; era curiosŭ sĕ vedĭ pe bĕtrâna, puţinŭ încovoiată, păşindŭ încetŭ prin zăpadă cu ţéva puscii înălţându-se peste căiţa cea négră, ce-o avea în capŭ de-i strîngea pĕrulŭ, care nu i-lŭ vĕduse nimenea nicĭodată.

Intr'o di sosiră Prusienii. Ei fură împărţiţĭ pe la locuitorĭ, după cum era starea materială a fiă-căruia. Bĕtrâna, pe care o scia lumea ca bogată, căpĕtă în cuartirŭ 4 Prusianĭ.

Aceştia erau 4 flăcăi voinicĭ, cu pĕrulŭ şi barba blondă, cu ochĭ albaştri, graşĭ, cu tóte ostenelele ce le înduraseră, şi bunĭ feciorĭ, deşi se aflau într'o ţeră cucerită. Faţă cu bĕtrâna se arătau fórte prevenitorĭ, cruţând'o, pe câtŭ le sta în putinţă, de ostenelĭ şi de cheltuelĭ. Ii vedeai pe toţĭ patru spălându-şĭ dimineţa împrejurulŭ fântânei, cu mânecile cămăşei rĕsfrânte, pe zăpadă, pielea lorŭ cea albă-rumeniă, cum e a ómenilorŭ de nordŭ, pe când mama Pădurena mergea şi venea, pregătindŭ supa; apoi îi vedeai curăţindŭ bucătăria, frecândŭ podinile, tăindŭ lemne, curăţindŭ cartofĭ, spălândŭ rufele, făcêndŭ tóte treburile casei, ca patru fiĭ bunĭ prin prejurulŭ mamei lorŭ.

Dér bĕtrâna se gândea neîncetatŭ la fiiulŭ sĕu, care era înaltŭ şi slabŭ, cu nasulŭ încovăiatŭ, cu ochii bruneţĭ, cu mustaţa mare, care forma de-asupra buzei o perină de pĕrŭ negru. In fiă-care di întreba bĕtrâna pe fiăcare dintre soldaţii încuartiraţĭ la ea:

„Nu sciţĭ unde a plecatŭ Regimentulŭ francesŭ 23 de infanteriă? Fiiulŭ meu servesce în elŭ."

Ei rĕspundeau:

„Nu, nu scimŭ de locŭ!"

Şi înţelegêndu-i chinulŭ şi nelinişte bĕtrânei, fiindŭ-că şi ei aveau mame colo departe, îngrijiau de ea câtŭ puteau mai multŭ. Bĕtrâna de altmintrelea îi iubea pe cei patru inimicĭ ai ei...

Intr'o dimineţă, pe când bĕtrâna era singură acasă, vĕdŭ departe pe câmpŭ unŭ omŭ venindŭ cătră locuinţa sa. Ea îlŭ cunoscu îndată, era împărţitorulŭ de scrisorĭ. Elŭ îi dete o hârtiă împăturată, bĕtrâna scóse ochelarii şi ceti:

„Dómnă P[ă]durenă, Scrisórea acésta

va dispune de mijlóce; astfelŭ s'a învoitŭ și ministrulŭ Csaky și nu s'a mai gânditŭ la dimisiune. In cursulŭ desbaterilorŭ asupra bugetului cultelorŭ și instrucțiunei publice unguresci, ministrulŭ Csaky a căutatŭ sĕ dovedéscă șoviniștilorŭ, că ținta lui nu e alta decâtŭ maghiarisarea. Pentru ca sĕ se facă acésta mai repede, unŭ deputatŭ anume Hagara a propusŭ, ca legea șcólelorŭ poporale sĕ se revisuiască astfelŭ, ca sĕ se subvenționeze de statŭ șcólele poporale confesionale, avêndŭ prin acésta mai multŭ efectŭ supraveghiarea statului asupra lorŭ. Deputatulŭ Iuliu Schvarcz susținu pe ministrulŭ, care a disŭ, cumcă a sositŭ timpulŭ de *a lucra intensivŭ fără sgomotŭ*. Acéstă declarație a ministrului esplică din destulŭ ordinațiunile ilegale de maghiarisare, ce mereu le publică miniștrii unguresci, fără sĕ facă multŭ sgomotŭ, ca cum s'ar face când s'ar aduce mereu în dietă legĭ de maghiarisare. Numai câtŭ sĕ nu uite miniștrii unguresci, că socotéla de-acasă nu se potrivesce cu cea din târgŭ.

Fóia ungurésca „Kolozsvar" își ese din pele de bucuriă, că lipsa de încurcăturĭ în afară le-a datŭ șoviniștilorŭ ocasiune a se desvolta înăuntru, ca sĕ creeze „unitatea maghiară". Ce fericițĭ ómenĭ! Ce bucuriă le póte pricinui gândulŭ de a fi odată în acestŭ statŭ numai Maghiarĭ, ceea ce de altmintrelea nu va fi câtŭ e lumea.

Din afară. Visita Regelui Italiei la Berlinŭ preocupă multŭ lumea politică. Pe când foile germane scriu, că prin acésta se întăresce alianța triplă, foile rusescĭ dicŭ din contră, că starea economică și financiară rea a Italiei o va sili pe acésta sĕ iasă din alianță, mai alesŭ că de când cu congresulŭ catolicŭ din Austria, care s'a pronunțatŭ în contra unității Italiei și pentru restabilirea puterii lumescĭ a Papei, opiniunea publică în Italia se pronunță totŭ mai multŭ în contra alianței cu Germania. *„Novosti"* dice, că oposiția în contra ministrului președinte italianŭ Crispi cresce totŭ multŭ. Alianța cu Germania nu e în folosulŭ Italiei, căreia îi impune sarcinĭ grele. *„Novoje Vremja"* dice, că visita dela Berlinŭ are caracterulŭ unei conferințe politice. D-lŭ Crispi va decide cu prințulŭ Bismarck cestiunĭ politice. Dér ce cestiunĭ? Póte că e vorba chiar de o apropiere între Italia și Francia. In Rusia acestŭ faptŭ s'ar saluta cu plăcere.

De altă parte însĕ Rusia neavêndŭ încredere în alianța triplă, continuă cu înarmările și cu luarea de mĕsurĭ militare. După o scire din Varșovia, generalulŭ Zurinsky, despre care se vorbesce în cercurile militare de acolo, că va fi în casŭ de mobilisare comandantulŭ trupelorŭ din guvernamentele Kielce și Radomer, a inspectatŭ cu deamĕruntulŭ deunădile în tótă liniștea armată, mai alesŭ în cercurile dela graniță, și se vorbesce că în cursulŭ verii le va inspecta încă odată.

Regele Italiei în Berlinŭ.

Intrarea regelui Umberto în Berlinŭ s'a făcutŭ în 21 Maiu. La scoborîrea din trenŭ, împĕratulŭ Wilhelm îmbrățișă pe regele Italiei și pe principele de Neapole. Pentru a merge la palatŭ, regele se urcă cu împĕratulŭ în prima trăsură înhamată a la Daumont, regele purta uniforma husarilorŭ germanĭ, ér împĕratulŭ a cuirasierilorŭ albĭ. In a doua trăsură se găsia principele Henricŭ alŭ Prusiei și principele de Neapole, precum și uniculŭ principe imperialŭ cu fratele sĕu; amêndoi, îmbrăcațĭ în albŭ, salutau într'unŭ modŭ grațiosŭ mulțimea cu pălăriile lorŭ de paiă. In a treia trăsură, d. Crispi, care părea unŭ piticŭ pe lângă principele de Bismark. Trupele formau gardulŭ. Cuirasierii gardei precedau cortegiulŭ; alții 'lŭ închideau. Când cortegiulŭ sosi la palatulŭ imperialŭ, împĕrătésa, însoțită de celŭ mai micŭ din copii sĕi, se arĕtă pe pragulŭ sălei gardilorŭ corpului. Regele sărută mâna împĕrătesei. La douĕ ore dejunŭ. La 7 ore prândŭ de gală.

Nicĭ unŭ incidentŭ. De notatŭ totuși primirea făcută de către mulțime mareșalului de Moltke, care a fostŭ fórte aclamatŭ.

Parada din 22 Maiu a fostŭ favorisată de o vreme măréță. Mulțimea era enormă. Principele imperialŭ și fratele sĕu cu suita au sositŭ cei dintéiu pe câmpulŭ de manevro dela Tempelhof. Ei erau încântătorĭ în costumele lorŭ de marinarĭ. Impĕratulŭ și regele Umberto au venitŭ în trăsură. Impĕratulŭ era îmbrăcatŭ în mare uniformă de generalŭ, regele Umberto purta uniforma de husarŭ prusianŭ. Cei doi suveranĭ se urcară pe cal la casarma „Frumósa alianță", împĕrătésa, în amazonă albă, cu marele cordonŭ alŭ Vulturului negru, îi însoția, precum și principele de Neapole.

Defilarea a fostŭ fórte remarcabilă din punctulŭ de vedere alŭ precisiunii mișcărilorŭ și alŭ bunei ținute a trupelorŭ. Impĕratulŭ făcu sĕ defileze de douĕ orĭ trupele gardei, principele Albert de Prusia comanda primulŭ regimentŭ alŭ dragonilorŭ gardei, ér generalu Waldersee, batalióneles drumurilorŭ de fierŭ. La 10 ore și jumĕtate, revista sfârșindu-se, regele Umberto plecă în trăsură sĕ visiteze fabrica de arme dela Loewe. Elŭ a fostŭ fórte aclamatŭ de către mulțime. Din partea sa, împĕratulŭ se puse în capulŭ regimentului alŭ 2-lea alŭ gardei și se întórse la castelŭ, salutatŭ fără întrerupere prin aclamațiunĭ entusiaste. Nicĭ odată nu s'a manifestatŭ unŭ asemenea entusiasmŭ.

Un accidentŭ înspăimêntătorŭ s'a întêmplatŭ în timpulŭ serei de 22 Maiu pe preumblarea teilorŭ. Unŭ lucrătorŭ se preumbla cu copilulŭ sĕu în etate de doi anĭ, pe care ilŭ ținé în brațe, unŭ polițaiu călare respinse cu sĕlbătăciă mulțimea. De aci urmă o îmbuldélă; părintele scăpă din brațe pe copilŭ, care cădŭ sub copita calului. Elŭ a fostŭ ridicatŭ sdrobitŭ și plinŭ de sânge.

SCIRILE ḐILEI.

In amintirea luptei dela Aspern. Ḑiua de Mercurĭ a fostŭ pentru regimentulŭ românescŭ 31 de inf. din Sibiiu o ḑi de mare sĕrbătóre, ḑiua luptei dela Aspern, 22 Maiu 1809. După solemnitatea religiósă dela biserica din cetate a defilatŭ întregŭ regimentulŭ în piéța cea mare. In casarmă d-lŭ colonelŭ de Cassanŭ a ținutŭ o vorbire însuflețitóre în limba germană și română, făcêndŭ istoriculŭ luptei și accentuândŭ soldațilorŭ, că are deplină speranță, că în momentulŭ când Maiestatea Sa îi va chema, vorŭ sci pune mâna pe arme și vorŭ dovedi, că suntŭ bravĭ ardelenĭ. La 1 oră a fost prând festivŭ în casarma mare; comandantulŭ de corpŭ a fostŭ primitŭ de întregŭ corpulŭ oficerescŭ și de musică cu „Romana".

***

Petrecere școlară. Lunia trecută școlele centrale române de acĭ 'șĭ-au serbatŭ maialulu lorŭ obicĭnuitŭ, care precum scimŭ se numesce de aicĭ încolo „Serbarea lui Popasu", în amintirea fericitului Episcopŭ alŭ Caransebeșului, Iónŭ Popasu, care ca protopopŭ alŭ Brașovului a fostŭ unulŭ din principalii întemeiătorĭ ai gimnasiului nostru românŭ din locŭ. Maialulŭ a fostŭ fórte bine cercetatŭ, fiindŭ și timpulŭ frumosŭ. Petrecerea a fostŭ animată, s'au jucatŭ, între alte jocurĭ esecutate de musica militară, de către școlarii gimnasialĭ și comercialĭ în costumŭ naționalŭ „Călușarulŭ" și „Bătuta", ér poporulŭ a întinsŭ o horă mare, avêndŭ în mijloculŭ sĕu musica de lăutarĭ. Astfelŭ maialulŭ școlelorŭ româna s'a terminatŭ séra târdiu în cea mai bună voiă.

***

Legea pentru losurĭ prescrie timbrarea acestora până la *finele lunei lui Maiu.* Amintimŭ celorŭ carĭ au losurĭ terminulŭ acesta, ca sĕ nu-lŭ trécă cu vederea. La timpulŭ sĕu amŭ arĕtatŭ, ce urmărĭ are netimbrarea.

***

In contra Maghiarilorŭ. Se scie, că acum vr'o doi anĭ au fostŭ transportațĭ în cete marĭ copii slovacĭ din comitatele nordice ale Țĕrei unguresci către țera de josŭ (Alföld). Reuniunea rusă de binefacere a publicatŭ în astă afacere o fóiă volantă, în care se ridică aspre imputărĭ în contra Maghiarilorŭ. Acéstă fóiă volantă, precum spune „Nemzet" Nr. 138, a publicat'o acum Papkoff și în limba francesă sub titlulŭ „Esclavage au centre de l'Europe" (Sclăvia în mijloculŭ Europii). Autorulŭ îndémnă pe guvernulŭ rusŭ sĕ intervină pe cale diplomatică în acéstă privință.

***

Oficerĭ austro-ungarĭ la expositia din Parisŭ. Ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu intenționéză a trimite mai mulțĭ oficerĭ din statulŭ majorŭ de artileriă la expoșiția din Parisŭ. Despre studiile, ce le vorŭ face acolo, vorŭ avé sĕ facă unŭ raportŭ. Paușalele de călĕtoriă vorŭ fi pentru unulŭ de 500 fl. în aurŭ.

***

Secția română la exposiția din Parisŭ atrage fórte multă lume. Lăutarii românĭ suntŭ admirațĭ. Familiile aristocrate și localurile publice se-'ntrecŭ a'i învita sĕ cânte, plătindu-le sute de francĭ pentru câte trei ore. Superioritatea lăutarilorŭ românĭ asupra celorŭ ungurĭ s'a recunoscutŭ. Mâncările românescĭ dela birtulŭ românescŭ atragŭ nespusă lume. E vorba sĕ fiă învitatĭ la unŭ prândŭ românescŭ și miniștrii francesĭ. In ḑiua întâiu, când s'a deschisŭ birtulŭ, vr'o 500 de inșĭ nicĭ n'au avutŭ locŭ sĕ ia ceva dela birtŭ. Costume naționale românescĭ s'au vêndutŭ până acumŭ de peste 12 mii lei, atâtŭ de multŭ au plăcutŭ.

***

Unŭ necrologŭ neomaghiarŭ. Sub acestŭ titlu scrie „Luminătorulŭ:" „Secretarulŭ fondului de pensiune alŭ jurnaliștilorŭ din Ungaria, Dr. Franciscŭ Heltai, cu inima înfrântă de durere aduce la cunoscință, că preiubitulŭ sĕu tată Laurențiu Hoffer a muritŭ erĭ după o bólă scurtă în Szentes…" etc. etc. Ce lucru frumosŭ! Pe tata ilŭ chamă „Hoffer", pe fecioru „Heltai". Și nu s'ar mira nimenea, decă într'o ḑi amŭ vedé un anunțŭ de mórte cam în felulŭ acestuia „Abraham Levi Rosenthal", în numele fiilorŭ sĕi Szentpétervári Aladár și Burján Miksa, vestesce mórtea fiiului alŭ treilea Kalapács Salamon, mortŭ în etate de 50 anĭ, lăsândŭ în urmă'i doi fii: minorenulŭ Kalapacs Izidor și maiorenulŭĭ Pályaudvari Adolf". Genealogia neomaghiară va da nascere de sigurŭ unui alŭ doilea turnŭ alŭ Vavilonului.

***

Muscele columbace. Scimŭ, că în anulŭ trecutŭ mulțĭ economĭ dela noi au suferitŭ pagube fórte marĭ în vite din causa acestorŭ musce ucidĕtóre și e mare temere, că nicĭ în acestŭ anŭ nu vomŭ scăpa de ele. In Ungaria s'au și ivitŭ deja pe icĭ, pe colo, mai vĕrtosŭ în comitatulŭ Aradului. Cele dintéiu

---

îțĭ aduce o veste tristă. Feciorulŭ d-tale Victorŭ a fostŭ omorîtŭ erĭ de o ghiulea, care l'a tăiatŭ în douĕ. Eramŭ lângă elŭ, fiindŭ-că ne aflamŭ unulŭ lângă altulŭ și în Companiă, și-mĭ vorbea de d-ta, ca sĕ te prevestescŭ în ḑiua în care 'i s'ar întêmpla vre-o nenorocire. I-am luatŭ din buzunarŭ césornicŭlŭ, ca sĕ ți-lŭ trimitŭ d-tale după ce se va termina rĕsboiulŭ. Te salutŭ amicalŭ.... *Césaire Rivot*, soldatŭ de classa a 2 a în Regimentulŭ 23 de infanteriă."

Scrisórea era datată de trei sĕptĕmânĭ.

Bĕtrâna nu plânse. Rĕmase nemișcată, atâtŭ de împetrită, de têmpită, încâtŭ mai că nicĭ nu mai suferea. Dér în cele din urmă lacrimile o podidiră puținŭ câte puținŭ, durerea îi cuprinse inima. Ideile'i veniau una după alta, idei înspăimântătóre, idei care o chinuiau. Pe fiulŭ sĕu nu-lŭ mai putea îmbrățișa nicĭ-odată. Gendarmii omorîseră pe tatălŭ lui, Prusienii i-au ucisŭ pe fiu-sĕu.... O ghiulea ilŭ tăiase în douĕ. Și i-se părea bĕtrânei, că vede acéstă scenă îngrozitóre, pe fiu-sĕu cu capulŭ plecatŭ, cu ochii deșchișĭ, mușcându-șĭ cu dinții vêrfulŭ mustății sale gróse, precum făcea în momente de mâniă.

Ce se va fi făcutŭ cu corpulŭ sĕu? Decă i-arŭ fi redatŭ pe fiu-sĕu, cum ii redase pe bărbatu-sĕu cu glonțulŭ în mijloculŭ frunții?!

Dér ea audi unŭ sgomotŭ de voce. Erau Prusienii, carĭ se întorceau din satŭ. Bĕtrâna ascunse iute scrisórea în buzunarŭ și'i primi liniștită, cu figura'i obicĭnuită, avêndŭ timpŭ sĕ'șĭ svinte și ochii.

Ei rîdeau toțĭ patru, încântațĭ, căcĭ aduceau unŭ frumosŭ epure de casă, fără îndoială furatŭ, și'i dedeau bĕtrânei a înțelege, că au sĕ mănânce ceva bunŭ.

Ea se puse îndată la trébă, ca sĕ pregătéscă mâncarea; dér când fu sĕ taiă epurele, îi lipsi de astădată curajulŭ. Și câțĭ epurĭ nu tăiase ea! Unulŭ din soldați ilŭ ucise cu o lovitură de pumnŭ după urechiă.

Bĕtrâna jupui acum epurele de pele, dér la vederea sângelui, care-i umpluse mânile, sângele caldŭ ce-lŭ simția că se răcesce și se închégă, o făcu sĕ tremure din crescetŭ până în tălpĭ; i-se părea că vede mereu pe fiu-sĕu tăiatŭ în douĕ, și roșu ca acestŭ animalŭ, bătêndu-i încă inima.

Bĕtrâna se puse la masă cu Prusienii, dér nu putŭ mânca nicĭ o bucă țică. Soldații mâncară epurele fără sĕ se mai îngrijéscă de ea. Bĕtrâna îi privea dealăturĭ, fără sĕ vorbéscă, cocândŭ o ideiă și avêndŭ fața atâtŭ de liniștită, încâtŭ ei nu băgară nimicŭ de sémă.

Deodată îi întrebă ea:

„E o lună de când suntemŭ împreună și nicĭ măcar numele nu vi-lŭ cunoscŭ."

Soldații abia înțeleseră ce vrea ea, și'șĭ spuseră numele. Dér atâta nu'i fu de ajunsŭ, ci îi făcu sĕ-șĭ scrie numele pe o hârtiă, cu adresele familiilorŭ lorŭ, și punêndŭ-șĭ ochelarii pe nasulŭ sĕu celŭ mare, se uita la acéstă scriere necunoscută ei, apoi împăturà hârtia și o puse în buzunarŭ, ér peste ea scrisórea care-i vestea mórtea fiu sĕu.

După ce mâncară, bĕtrâna le ḑise soldațilorŭ:

„Mĕ ducŭ sĕ lucrezŭ pentru voi."

Și ea se puse sĕ suie fênŭ în podŭ, unde se culcau Prusienii.

Soldații se mirau de acestŭ lucru; ea le esplică, că nu le va fi așa frigŭ, și ei îi deteră ajutorŭ. Și ei grămădiră multŭ fênŭ până la coperișulŭ de paie, și astfelŭ își făcură unŭ felŭ de odaiă mare cu patru pĕreți de fênŭ, caldŭ și mirositorŭ, unde durmiau de minune.

La prândŭ, unulŭ dintre ei se neliniști vĕḑêndŭ, că mama Pădurena nu mâncă de locŭ. Bĕtrana ḑicea că are cârcei la stomacŭ. Apoi făcu unŭ focŭ bunŭ sĕ se 'ncăldéscă, și cei patru Prusienĭ se suiră în locuința lorŭ pe scara, de care se serviau în fie-care séră.

Indată ce ușa dela podŭ fu încuiată, bĕtrâna luà scara, apoi deschise fără sgomotŭ pórta de-afară, și se întórse sĕ caute snopĭ de paie, cu carĭ își umplŭ bucătăria. Bĕtrâna mergea cu picióreIe góle prin zăpadă, așa de 'ncetŭ, că nu s'audia nimicŭ. Din timpŭ în timpŭ asculta horcăiturile cele tarĭ și neegale ale celorŭ patru soldațĭ.

Când credŭ ea, că s'a pregătitŭ din-

musce columbace s'au ivitŭ în anulŭ acesta la 4 Maiu în comuna Şoborşinŭ. De atuncĭ ele s'au sporitŭ aşa de tare, încâtŭ ceriulŭ este aprópe negru de ele. Bieţii economĭ din Şoborşinŭ numai nóptea îşĭ potŭ lucra câmpulŭ: nóptea ară, nóptea semĕnă, ér diua îşĭ închidŭ vitele lorŭ în ocolŭ pentru a-le feri sĕ nu cadă pradă acestorŭ micuţe ucigaşe.

Serbările

ḐILEI DE 10 MAIU IN BUCURESCI.

Te-Deum. — Defilarea. — Iluminaţiile oraşului. — Prândulŭ la palatŭ. — Manifestaţia cu torţe.

Cetimŭ în „Epoca“:

La órele $10^1/_2$ la Mitropoliă s'a celebratŭ obicĭnuitulŭ Te-Deum, pentru aniversarea ḑilei de 10 Maiu.

La acestŭ Te-Deum oficiatŭ de I. P. S. Mitropolitulŭ primatŭ au asistatŭ MM. LL. Regele şi Regina, toţĭ ataşaţii militarĭ ai legaţiunilorŭ străine din capitală, unŭ mare numĕrŭ de generalĭ, de coloneĭ şi toţĭ miniştri.

Te-Deumulŭ s'a sfĕrşitŭ la órele $11^1/_4$.

La eşirea din biserică patru femei române îmbrăcate în costumŭ naţionalŭ oferiră M. S. Reginei câte unŭ porumbelŭ albŭ.

*

La órele $11^1/_2$ M. S. Regina sosesce pe bulevardŭ la loculŭ desemnatŭ pentru primirea defileului şi ocupă pavilonulŭ ce 'i este reservatŭ.

M. S. Regele vine călare urmatŭ de ataşaţii militarĭ străinĭ.

Regele Carolŭ e însoţitŭ de generalulŭ Creţeanu, care stă la drepta M. S. şi de adjutanţii sĕi.

D-lŭ generalŭ Manu, ministrulŭ de rĕsboiu, ia locŭ lângă M. S. Regele, er ceialalţĭ miniştri stau pe lângă M. S. Regina, care e îmbrăcată în albŭ.

Tribunele, deşi împărţite în diferite categorii, adecă tribuna presei, tribuna deputaţilorŭ şi senatorilorŭ etc. suntŭ ocupate tóte da dómne, care veniseră acolo încă dela órele 9 dimineţa.

Agenţii poliţiei suntŭ afară din cale amabilĭ şi permitŭ sexului frumosŭ sĕ ocupe şi locurile ce nu'i suntŭ destinate.

Astfelŭ representanţii pressei suntŭ nevoiţĭ a se aşeda unde potŭ.

Deputaţii şi senatorii suntŭ asvârliţĭ într'unŭ colţŭ, unde e grămădită o mulţime de lume.

Mărturisimŭ însĕ, că poliţiei i-a fostŭ cu neputinţă sĕ menţie o ordine desĕvĕrşită, faţă cu o mulţime atâtŭ de imensă şi atâtŭ de curiosă.

In fine la órele 12 începe defilarea.

Vinŭ întâiu şcólele cu drapelele lorŭ. Ţinuta tinerilorŭ este perfectă. Apoi vine şcóla militară, şcóla de cavaleriă, oficerĭ fără trupă, oficerĭ de reservă, vĕnătorĭ, alŭ 2-lea de liniă, artileria, călăraşĭ, roşiorĭ şi regimentulŭ alŭ treilea de liniă.

O companiă din acestŭ regimentŭ e comandată de principele Ferdinandŭ de Hohenzollern.

La trecerea principelui moştenitorŭ se audŭ mai multe urale.

Trupele au defilatŭ tóte într'unŭ modŭ perfectŭ. S'au distinsŭ cu deosebire vênătorii, a cărorŭ ţinută marţială a impresionatŭ totŭ publiculŭ.

*

Defilarea urmă în următórea ordine:

1. Scólele primare cu drapelele lorŭ.
2. Scóla de meserii,
3. Ofiţerii afară de rĕndurĭ,
4. Scóla de aplicaţiă a ofiţerilorŭ de geniu şi artileriă sub comanda locot.-colonelŭ Crătunescu.
5. Sergenţii diferitelorŭ regimente venite pentru tragerea la ţintă.
6. Batalionulŭ alŭ 2-lea de vênătorĭ sub comanda maiorului Vidulescu.
7. Batalionulŭ alŭ 3-lea de vênătorĭ sub comanda maiorului Bereşteanu.
8. Regimentulŭ 2 de linie sub comanda colonelului Budiştianu.
9. Regimentulŭ 3 de linie sub comanda colonelului Paladi.

La defilarea acestui regimentŭ ia parte şi A. S. R. Principele moştenitorŭ.

A. S. R. comandă batalionulŭ.

In totŭ timpulŭ defilării A. S. R. este întêmpinatŭ de aplause şi de urale

10. După acestea urmézā batalionulŭ de dorobanţĭ din Dobrogea.
11. Brigada de dorobanţĭ compusă din regimentele 6 şi 21 sub comanda colonelului Gorjanŭ şi a locotenentului-colonelŭ Leonŭ.
12. Regimentulŭ 1 de geniu sub comanda colonelului Argintoianu.
13. Batalionulŭ de asediu sub comanda maiorului Stoica.
14. Regimentele 2 şi 6 de artilerie sub comanda colonelului Tell.
15. Elevii scólei militare, secţiile cavaleriei şi artileriei.
16. Regimentulŭ 1 de roşiorĭ, şi
17. Regimentulŭ 3 de călăraşĭ.

La órele $12^3/_4$ defileulŭ e terminatŭ.

După acestea a fostŭ recepţiune la palatŭ.

*

Séra totŭ orasulŭ e iluminatŭ, şi poliţia de astă-dată ţine o ordine perfectă.

Se distingŭ prin bogăţia luminaţiilorŭ,: ministerulŭ de finance, casa d-lui generalŭ Manu, ministerulŭ de interne şi prefectura poliţiei Capitalei.

Grădina Cişmegiu e iluminată a giorno.

*

La palatŭ s'a datŭ unŭ mare prânḑŭ, care a începutŭ la órele 8. Au fostŭ invitaţĭ toţĭ generalii, carĭ se găsescŭ în Capitală, preşedinţii tribunalelorŭ, miniştrii, primarulŭ Capitalei, I. P. S. Mitropolitulŭ primatŭ şi Mitropolitulŭ Moldovei.

M. S. Regele a pronunţatŭ o alocuţiune caldă, prin care 'arată faptele marĭ ale generaţiilorŭ trecute, care au luptatŭ pentru intemeierea patriei, şi exprimă convingerea, că şi generaţia tînĕră va urma pe aceeaşĭ cale pentru fericirea patriei neatêrnatĕ. P. S. Mitropolitulŭ Primatŭ rĕspunde M. S. Regelui prin câteva cuvinte. Prândulŭ se sfĕrşesce pe la órele 9 şi jumĕtate.

*

Pe la órele $9^1/_2$ manifestanţii în numĕrŭ de 1000—1500 cu torţe şi cu musica în capulŭ lorŭ percurgŭ calea Victoriei şi sosescŭ în curtea palatului, unde aclamă pe M. L. Regele şi Regina.

D. Consilierŭ comunalŭ Brătescu pronunţă aicĭ unŭ discursŭ.

In balconŭ sĕ vedŭ MM. LL. Regele şi Regina, ér lângă MM. LL. stau dd. Lascar Catargiu şi Ghiţă Mărzescu. La órele $10^1/_2$ manifestanţii se întorcŭ la domiciliurile lorŭ. Puţinŭ după acésta M. S. Regina se duce la grădina Cişmigiu, unde se plimbă cât-va timpŭ, şi apoi percurge în trăsură tótă calea Victoriei dinpreună cu principele moştenitorŭ. La órele 12 iluminaţiile se stingŭ. Sĕrbările s'au sfĕrşitŭ.

Prinţulŭ moştenitorŭ alŭ României în Senatŭ.

In şedinţa dela 9 (21) Maiu a. c. a Senatului românŭ a fostŭ primitŭ cu o solemnitate deosebită prinţulŭ Ferdinandŭ, moştenitorulŭ presumptivŭ alŭ Tronului.

Cu acéstă ocasiune vasta sală a Senatului luă o înfăţişare deosebită. Tribuna damelorŭ a fostŭ transformată în tribună regală, unde s'a aşeḑatŭ unŭ scaunŭ auritŭ pentru Regina; loja presei a fostŭ ocupată de dómne, celelalte lojĭ erau pline de corpulŭ diplomaticŭ şi înalţii demnitarĭ ai ţĕrei; galeriile s'au transformatŭ în tribună publică, a presei, etc.

La ora 1 şi jumĕtate în sala şedinţei a intratŭ M. S. Regina urmată de d-na Voinescu şi domnişórele de onóre.

Regina ocupă loculŭ pregătitŭ pentru ea. Peste puţinŭ intră în sală prinţulŭ Ferdinandŭ, care a fostŭ întêmpinatŭ la intrare de către biuroulŭ Senatului. Prinţulŭ luă locŭ în capulŭ băncei prelaţilorŭ.

Intrarea Suveranei şi a Prinţului moştenitorŭ a fostŭ salutată de întregulŭ Senatŭ, care s'a sculatŭ în picióre. După-ce se potoliră aplausele, preşedintele Senatului, generalŭ *I. Em. Florescu*, rosti următorulŭ discursŭ:

Principe,

E frumósă diua, în care principiulŭ ereditătei tronului, acéstă veche aspiraţiune a Românilorŭ consacrată prin constituţiune, sĕ realiseză astădĭ prin presenţa A. V. Regale între noi.

După atâtea furtunĭ, carĭ au trecutŭ preste ţéră, Românii erau setoşĭ de ordine şi de stabilitate.

A fostŭ datŭ M. S. R. sĕ îndeplinéscă acéstă măréţă şi legitimă dorinţă, când acum 23 anĭ a venitŭ pe pămêntulŭ nostru ca sĕ'şĭ consacre viéţa independenţei şi fericirei patriei.

Al. Vóstră 'şĭ póte uşorŭ da sémă de tótă însemnătatea acestui actŭ.

Nerăbdarea, cu care eraţĭ aşteptatŭ de ţéra întrégă a-Ţĭ putut'o constată prin manifestaţiunile de iubire, carĭ au isbucnitŭ în tótă întinderea Regatului.

Atitudinea populaţiunei este proba cea mai vedită, că ea înţelege tótă înriurirea acestui faptŭ asupra viitorului naţiunei nóstre.

Lumea întrégă a dobânditŭ o nouă probă de tărie, cu care poporulŭ românŭ ţine la monarhia constituţională şi la dinastia sa.

Moştenitorŭ alŭ tronului veţĭ avé purerea dreptŭ modelŭ alŭ credinţei jurate pe M. S. Regele.

Veţĭ găsi în M. S. Regina, nobila femeie, care alăturĭ cu ilustrulŭ sĕu soţŭ a împărtăşitŭ şi durerile şi fericirile ţĕrei, cea mai înaltă expresiune a talentelorŭ, care făcŭ tronulŭ strălucitŭ, şi a virtuţilorŭ, care'l făcŭ iubitŭ.

Veţĭ urma aceste frumóse şi patriotice esemple.

Acésta este credinţa nóstră şi fiţĭ siguri pricipe de tótă încrederea şi iubirea poporului românŭ.

La acestŭ discursŭ prinţulŭ *Ferdinand* a rĕspunsŭ:

Domnule preşedinte,

Domnilorŭ senatorĭ şi colegĭ,

Adêncŭ mişcatŭ de cuvintele măgulitóre ale onor. nostru preşedinte şi a căldurósei d-vóstre primirĭ, sunt fericitŭ a veni astădĭ spre a lua locŭ în acéstă înaltă adunare, cum prevede art. 76 din constituţiune.

Inţelegŭ pe deplinŭ însemnătatea acestei disposiţiunĭ a legei nóstre fundamentale.

Regimulŭ monarchicŭ representativŭ — negreşitŭ cea mai bună formă de guvernŭ, căcĭ ea dă poporului tóte garanţiele — cere totuşĭ dela Suveranulŭ, care voiesce sĕ'lŭ aplice cu sinceritate, o mare încercare şi o cunoscinţă desĕvêrşită a întocmirilorŭ şi ómenilorŭ ţĕrei.

Acesta este cuvêntulŭ, pentru care Constituţiunea nóstră, proclamând pe moştenitorŭ Corónei senatorŭ de dreptŭ la vârsta de 18 anĭ, a voitŭ ca viitorulŭ Suveranŭ sĕ se deprindă din vreme cu mânuirea trebuirilorŭ Statului şi a nu lucra şi grăi decâtŭ după interesele naţionale şi simţĕmêntele românescĭ.

Voiu urmări der cu cea mai vie luare aminte lucrările d-vóstre, şi voiu căuta sĕ studiezŭ în tóte amĕnuntele sale mecanismulŭ politicŭ alŭ scumpei nóstre ţĕrĭ, unindu-mĕ din sufletŭ cu frumósa menire dată Senatului de 23 de anĭ încóce.

---

destulŭ, aruncă în focŭ unŭ snopŭ şi după ce se aprinse, ilŭ aruncă peste celelalte, apoi eşi afară şi privi.

O lumină puternică se rĕspândi în câteva secunde în interiorulŭ colibei, apoi unŭ jăraticŭ înspăimântătorŭ se făcŭ, unŭ uriaşŭ cuptorŭ aprinsŭ, care împroşca raḑe de lumină prin ferestra cea strîmtă peste zăpadă.

Unŭ strigătŭ puter..icŭ se audi din vêrfulŭ casei, apoi urmară vaete şi ţipete de omŭ, strigăte sfăşietóre de grózā şi de spaimă.

Uşa podului căḑŭ înăuntru, o volbură de focŭ pĕtrunse în podŭ, cuprinse coperişulŭ de paie, ridicându-se în cerŭ ca o imensă flacără; întrega colibă ardea.

Nu se mai audiau decâtŭ pocniturile focului, trosniturile păreţilorŭ, dĕrîmăturile grindilorŭ. De-odată coperişulŭ se cufundă şi lemnăria aprinsă a locuinţei arunca în aerŭ, în mijloculŭ unui nc rŭ de fumŭ, snopĭ mari de scîntei.

Câmpia, albă, luminată de focŭ, licărea ca o massă de argintŭ zugravită roşiaticŭ.

Unŭ clopotŭ începu sĕ sune în depărtare.

Bĕtrâna sta în picióre, înaintea locuinţei sale distruse, înarmată cu puşca fiu-sĕu, păzindŭ sĕ nu scape vre-unulŭ din cei patru soldaţĭ.

Când vĕḑŭ că totulŭ s'a isprăvitŭ, aruncă puşca în jăraticŭ. O detunătură rĕsună.

Sosiră ómenĭ, ţĕranĭ şi Prusienĭ. Pe bĕtrâna o găsiră şeḑêndŭ pe unŭ trunchiu de arbore, liniştită şi mulţămită.

Unŭ oficerŭ germanŭ, care vorbea franţuzesce ca unŭ fiu alŭ Franciei, o întrebă:

„Unde suntŭ soldaţii încvartiraţĭ la d-ta?“

Ea îşĭ întinse braţulŭ sĕu slabŭ către grămada roşiă de foculŭ ce se stingea şi cu voce puternică rĕspunse:

„Acolo înăuntru!“

Lumea se grămădi împrejurulŭ ei. Prusianulŭ o întrebă:

„Cum s'a ivitŭ foculŭ?“

Ea pronunţă:

„Eu l'am pusŭ.“

Ómenii nu o credeau, cugetau că nenorocirea acésta i-a smintitŭ minţile. Atuncĭ cum era ea încunjurată de tótă lumea şi o asculta, istorisi, bĕtrâna, totŭ lucrulŭ dela începutŭ până la sfĕrşitŭ, dela primirea scrisórei până la celŭ din urmă strigătŭ alŭ soldaţilorŭ, carĭ au arsŭ împreună cu casa sa. Nu uită bĕtrâna a spune tóte amĕruntele, cum s'a ivitŭ în ea simţĕmêntulŭ de rĕsbunare pentru mórtea fiu-sĕu şi ce a făcutŭ.

Când isprăvi vorba, scóse din buzunarŭ douĕ hârtii, şi pentru a le deosebi la cea din urmă licărire a focului, îşĭ puse şi ochelarii pe nasŭ, apoi arătândŭ o hârtiă, pronunţă: „Ĕtă, aci mi-se vestesce mórtea lui Victorŭ!“ Luândŭ apoi cealaltă hârtiă, adause arătândŭ cu capulŭ către ruinele cele roşii: „Ĕtă, aci e numele lorŭ, pentru ca sĕ li-se scrie familiilorŭ lorŭ.“ Şi întinse liniştită hârtia cea albă oficerului, care o ţinea de umerĭ, şi ḑise:

„Le vei scrie părinţilorŭ lorŭ ce s'a întêmplatŭ, şi le vei spune, că eu am făcut'o. Nu uita pe Victorŭ Simon, pe Pădurena!“

Apoi doispreḑece ómenĭ se aşeḑară iute în rêndŭ în faţa ei, la o distanţă de douĕ-ḑecĭ de metri. Ea nu se mişca de locŭ, înţelese ce se face şi aştepta.

Unŭ ordinŭ se audi, o lungă detunare urmă îndată. O impuşcătură întârḑiată porni sigură după celelalte.

Bĕtrâna nu se rĕsturnă, ci căḑŭ dreptŭ în josŭ, ca şi cum i-s'ar fi cositŭ piciórele.

Oficerulŭ prusianŭ se apropiă de ea, era aprópe tăiată în douĕ, şi în mâna sa sbîrcită ţinea scrisórea, despre mórtea fiu-sĕu, scăldată în sânge.

Amiculŭ meu Seval adause:

„Germanii şĭ-au rĕsbunatŭ distrugêndu-mĭ castelulŭ meu dela ţéră.“

Eu mĕ gândeam la mamele celorŭ patru feciorĭ arşĭ şi la vitejia cruntă a cesteilalte mame împuşcate.

Ca amintire luai o mică pĕtră, încă négră de focŭ.

Primirea pe care capitala și poporulŭ românŭ 'mi-au făcut-o la sosirea mea, 'mĭ este o dovadă, că națiunea, mulțămită de resultatele, pe carĭ monarchia constituțională ereditară le-a datŭ Românieĭ până acum, voiesce menținerea și întărirea acestuĭ regimŭ pe viitorŭ.

Prin urmare, este datoria mea de a lucra fără pregetŭ spre acestŭ sfĕrșitŭ, și făgăduescŭ, că îmbrățișândŭ cu căldură așeḑĕmintele, pe care țéra și-le-a datŭ în deplină libertate, voiu încuviința și voiu sprijini numaĭ ce este potrivitŭ pe deplinŭ cu simțĕmintele poporuluĭ.

Voiu contopi astfelŭ existența țĕreĭ cu a mea; în mine vețĭ găsi unŭ colegŭ mândru de a conlucra la totŭ ce va da tăriă și strălucire Patrieĭ nóstre neatĕrnate.

Acésta a fostŭ pururea și dorința Regeluĭ nostru, iubituluĭ meu unchiu, pe ale căruĭ gloriose urme mĕ voiu sili sĕ pășescŭ.

Incă odată, d-le președinte, d-lorŭ senatorĭ și colegĭ, vĕ mulțămescŭ pentru iubirea, pe care 'mĭ-ațĭ arĕtat'o din diua înscrieriĭ mele printre d-vóstră ca moștenitorŭ presumptivŭ alŭ Coroneĭ, și rogŭ Pronia cerescă, care a ocrotitŭ România în tóte împrejurările, sĕ mĕ asculte și sĕ mĕ susție așa încâtŭ sĕ potŭ rĕspunde pe deplinŭ așteptărilorŭ Regeluĭ și ale iubituluĭ sĕu poporŭ.

Sĕ trăiască România!

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pest)

Berlinŭ, 25 Maiu. Regele Umberto pléca de acĭ Duminecă după amédĭ. — Parlamentulŭ a primitŭ cu 185 contra 165 voturĭ legea de asigurare a lucrătorilorŭ bĕtrânĭ și neputincioșĭ. Cu acésta s'a închisŭ sesiunea parlamentuluĭ.

Roma, 25 Maiu. Consistoriulŭ anunțatŭ s'a ținutŭ. Papa a rostitŭ o vorbire. Nu e sigurŭ că se va publica vorbirea, care a ținut'o în tonŭ violentŭ. Papa se plânge în ea asupra politiceĭ guvernuluĭ italianŭ, îșĭ esprimă mulțămirea asupra manifestațiunilorŭ congreselorŭ catolice.

Praga, 25 Maiu. Greva în revirulŭ Kladno s'a generalisatŭ; greviștiĭ suntŭ în numĕrŭ de 7000. Plécă într'acolo douĕ batalióne.

Gelsenkirchen. Numerose țehurĭ minere s'au pusŭ de erĭ érășĭ în grevă. In ținutulŭ Kreuznach și Saar greviștiĭ suntŭ în numĕrŭ de 13,000.

De ale școlei.

Pentru ce nu vinŭ copiiĭ la scólă?

O adevĕrată bólă a scólelorŭ nóstre este neumblarea regulată la scólă a a copiilorŭ. Așa de mare e rĕulŭ acesta la noi, încâtŭ prin unele părțĭ a începutŭ a-se aduce ca motivŭ, că nu e trebuință de scólă.

Deși e fórte greșită părerea celorŭ, carĭ vĕḑĕndŭ că nu se caută scóla regulatŭ, află în acésta temeiu de a nu maĭ face nimicŭ pentru scólă, totușĭ amŭ fi nedreptĭ, decă n'amŭ recunósce, că neumblarea copiilorŭ la scólă este una din pedecile cele maĭ marĭ ale progresuluĭ scólelorŭ nóstre populare, și de aceea amŭ căutatŭ isvórele acestuĭ rĕu mare. După mine acestea arŭ fi:

I. Miseria multorŭ părințĭ, carĭ se vĕdŭ silițĭ a se folosi de copiĭ lorŭ la lucrulŭ dileĭ. Lipsa stăreĭ materiale ne maĭ strică pe noĭ încă și în alte multe privințe; unde s'ar puté astădĭ ridica poporulŭ nostru, când elŭ ar fi avutŭ? Credŭ că astădĭ ne cunóscemŭ maĭ bine ca orĭ-când și cunoscința de sine e celŭ dintâiu pasŭ spre îndreptare. Apoĭ decă le cunóscemŭ trebue sĕ scimŭ și căile, carĭ ne potŭ duce la stare maĭ fericită, și aceste suntŭ astădĭ numaĭ douĕ: *cea intelectuală* și *cea materială, cartea* și *bunăstarea*. Preoțimea, noĭ învĕțătoriĭ și inteligința tótă are astădĭ cea maĭ sfântă datoriă a-se nisui și a lucra din tóte puterile, ca poporulŭ nostru sĕ înainteze. Scóla trebue adusă la așa stare bună, ca copiiĭ sĕ se pótă câtŭ maĭ multŭ folosi cu ce învĕță într'ensa și ca în modulŭ acesta părințiĭ din esemple viĭ sĕ vină de sine la cunoscință, la convingerea, că pruncii lorŭ umblândŭ la scólă nu numaĭ n'au păgubitŭ, ci din contră chiar și în privința modulu de câștigŭ au profitatŭ multŭ. După a mea părere, o scólă astfelŭ întocmită nicĭ când nu va rĕmâné necercetată de pruncĭ, fiă miseria părințilorŭ câtŭ de mare.

II. Părinții, carĭ privescŭ pe învĕțătorŭ de spaima pruncilorŭ. Vorŭ fi făcutŭ maĭ toțĭ colegiĭ învĕțătorĭ trista esperiență, că pruncii privescŭ scóla ca unŭ locŭ de pedépsă pentru eĭ și pe învĕțătorŭ ca pe omulŭ celŭ chiĕmatŭ numaĭ de a se înpotrivi la totŭ ce le place lorŭ. După părerea mea, pentru acésta suntŭ vinovațĭ părințiĭ. Aceștia când voiescŭ a reține pruncii dela ceva neiertatŭ, suntŭ destulŭ de nesocotițĭ a-ĭ amenința cu scóla și cu învĕțătorulŭ. 'Mĭ suntŭ de comunŭ cunoscute espresiunile: „Ecă vine învĕțătorulŭ, veĭ vedé tu acum“, sĕu: „Lasă că acușĭ te voiu duce eu la scólă, apoĭ ițĭ va da ție învĕțătorulŭ“ etc. etc. etc. Vorbe de acestea deșteptă în pruncŭ ura către scólă, elŭ — pruncŭlŭ — o privesce ca pe o închisóre. Ura, în modulŭ acesta cășunată către scólă, nasce în copilŭ îndĕrĕtnicia și'lŭ face a cugeta la mijlócele prin carĭ ar puté scăpa de scóla neplăcută. Cu astfelŭ de pruncĭ întâmpină sĕrmanulŭ învĕțătorŭ marĭ greutățĭ, până ce le scóte din capŭ părerea greșită și până ce sĕ-le facă plăcută scóla. In contra acesteĭ ivelĭ generale, colegiĭ învĕțătorĭ sĕ folosescă ocasiunile, ce li-se dau când vinŭ în atingere cu poporulŭ, a capacita pe părințĭ, ba chiar d-niĭ preoțĭ, ca directorĭ scolasticĭ, arŭ trebui sĕ pășescă cu seriositatea cerută și prin cuvêntărĭ în biserică, și prin consultărĭ la tótă ocasiunea dată sĕ arete părințilorŭ acéstă greșélă.

III. Nepriceperea părințilorŭ. Uniĭ părințĭ se arată deplinŭ mulțumițĭ, decă pruncii lorŭ au învĕțatŭ baremĭ atâta câtŭ învĕțaseră și eĭ în pruncia lorŭ și așa îndată ce apucă pruncŭlŭ maĭ bine înainte, cu învĕțătura, ílŭ iau dela scólă. Apoĭ decă'ĭ întrebĭ, că pentru ce, ițĭ rĕspundŭ, că: „*Sciu că dórŭ nu o sĕ'lŭ facă popă;* eu încă n'am învĕțatŭ atâta, și vedĭ că totŭ n'am peritŭ“. Ca și cum numaĭ „popiĭ“ i-s'ar cuveni și s'ar cere sĕ aibă învĕțătură maĭ multă, și ca și cum ar fi destulŭ în lumea acésta sĕ nu perĭ, apoĭ încolo sĕ trăescĭ orĭ și câtŭ de amăritŭ și ticălosŭ. Astfelŭ de părințĭ firesce nu sciu sĕ prețuiască însemnătatea învĕțĕmêntuluĭ și pruncii lorŭ cu greu vorŭ frecventa scóla regulatŭ.

Trebue și aicĭ pășitŭ cu bună chibzuélă și a face pe părințĭ a'șĭ cunósce păgubitórea rĕtăcire în care se află. O bună înțelegere și armoniă între preotŭ și între învĕțătorŭ póte sĕ vindece tóte relele acestea.

IV. In cele maĭ multe casurĭ suntŭ de vină multŭ și înșișĭ colegiĭ învĕțătorĭ. După cum am esperiatŭ în decursulŭ acestorŭ doĭ anĭ, ceĭ maĭ mulțĭ nu pricepŭ cum sĕ se pórte cu pruncii așa ca sĕ-ĭ atragă și sĕ le facă scóla plăcută. Suntŭ învĕțătorĭ — ce e dreptŭ — carĭ urméză, respective carĭ se folosescŭ de mijlócele potrivite spre a pricinui pruncŭluĭ atragere și iubire către scólă, însĕ puținĭ suntŭ de aceia de carĭ se audĭ, că'ĭ iubescŭ scolariĭ într'atâta, încâtŭ au atragere mare sĕ mĕrgă la scólă, ci o facŭ acésta numaĭ din silă. Nu e lucru așa ușorŭ a fi învĕțătorŭ, cum cugetă ómeniĭ noștri; cugete on. cetitorĭ numaĭ, purtarea cea corĕspundĕtóre cu scolariĭ și cu membriĭ comuneĭ sale ce cunoscință de ómenĭ și ce esperiență cere! der apoĭ celelalte studiĭ ale sale? Și cu tóte acestea, ce puțină sémă se ține la noĭ de cerințele acestea!

Sĕ trecŭ la cele ce póte sĕ facă învĕțătorulŭ pentru stérpirea acestuĭ rĕu.

Suntŭ fórte multe mijlócele acelea, care are învĕțătorulŭ de a-le urma, ca sĕ facă pe pruncĭ sĕ cerceteze scóla regulatŭ și cu diligință.

In speranță, că se vorŭ interesa uniĭ dintre colegiĭ învĕțătorĭ de asemenea mijlóce, voiu lăsa sĕ urmeze câteva, carĭ după părerea mea le aflu de bune.

Mijlócele acelea suntŭ următórele:

1. *Recompensele*. Scolaruluĭ care unŭ restimpŭ anumitŭ n'a lipsitŭ nicĭ-odată dela scólă, sĕ'ĭ se dea pentru diligința sa o recompensă, precum unŭ locŭ maĭ înaintatŭ, sĕu sĕ i-se încrédă în scólă vre-o ocupațiune de onóre.

2. *Pedepsele*. Pruncii, carĭ lipsescŭ multŭ dela scólă fără causă binecuvêntată, sĕ-șĭ perdă loculŭ, sĕ se declare de nedemnĭ pentru împlinirea ocupațiunilorŭ de onóre, sĕ se arate preotuluĭ, ca directorŭ scolasticŭ, când acesta cercetéză scóla, luându-se catalogulŭ, respective protocolulŭ în mână presența lorŭ.

3. *Escusarea*. Totŭ pruncŭlŭ, care lipsesce dela scólă, are sĕ-șĭ arate causa lipsireĭ luĭ; orĭ care pruncŭ care a lipsitŭ dela scólă, sĕ se întrebe, după ce a venitŭ, despre causa din care a făcutŭ acésta. Mustrările și sfaturile înțelepte și blânde potŭ avé bunŭ efectŭ în atarĭ casurĭ.

4. *Traiulŭ bunŭ cu părinții copiilorŭ*. Invĕțătorulŭ sĕ se silescă a trăi bine cu părințiĭ pruncilorŭ și anume sĕ le facă (cum am disŭ maĭ susŭ) evidentă stricăciunea ce aduce cu sine lipsirea multă dela scólă, precum și folosulŭ cercetăreĭ regulate a scóleĭ.

5. *Ordinea și regularitatea*. Unŭ bunŭ mijlocŭ de a împuțina absențiile este pădirea acurată a órelorŭ de scólă. Decă de pildă învĕțătorulŭ nu va ține ordine în scólă, va începe odată maĭ curêndŭ, de altă-dată maĭ târdiu, și va fini când la unŭ timpŭ, când la altulŭ; atuncĭ o asemenea neregularitate va avé influințe de totŭ stricăciose asupra ordineĭ de casă, maĭ vêrtosŭ acolo, unde pruncii, după timpulŭ de scólă se maĭ aplică și la câte unŭ lucru de casă. Scóla și în privința ordineĭ are sĕ fiă unŭ modelŭ pentru comunitatea întrégă.

6. *Modulŭ aplicăreĭ pedepseĭ*. Invĕțătorulŭ trebue sĕ fiă cu multă prudență și la aplecarea pedepseĭ pentru absentărĭ, pentru-că tocmaĭ și pedépsa acésta întrebuințată desŭ și fără circumspecțiune póte deveni o causă a absentărilorŭ. Decĭ pedépsa sĕ se esecute numaĭ în acele casurĭ (înțelegêndŭ pe la satele nóstre), când învĕțătorulŭ se va fi înțelesŭ maĭ ântâiu cu părințiĭ.

7. Precum în tóte trebile importante ale scóleĭ, așa și la mijlocirea cercetăreĭ scóleĭ, învĕțătorulŭ trebue sĕ se asigure de conlucrarea directoruluĭ, a inspectoruluĭ scolasticŭ și a diregĕtorieĭ civile locale. Fără de conlucrarea acéstă silința luĭ în cele maĭ multe casurĭ potŭ rĕmâné cu resultatulŭ micŭ.

Pe scurtŭ, acestea suntŭ mijlócele carĭ trebue sĕ-le urmeze fiă-care învĕțătorŭ dela sate. Decă vorŭ urma celŭ puținŭ aceste mijlóce, potŭ fi sigurĭ de stérpirea rĕuluĭ susŭ numitŭ.

Fenoșulŭ-săsescŭ, 1889.

Aureliu B. Popă
învĕțătorŭ.

ECONOMIĂ.

Părintele albinelorŭ,

storióră instructivă pentru poporŭ și tinerime: de *Michailŭ Connerth*. — Localisată de *Valeriu Floriană*.

Albinele lucrătóre; Trântoriĭ; Matca.

(Urmare.)

„Dér óre își póte înmulți stuparulŭ după placulŭ sĕu stupiĭ?“ întrebarămŭ noi maĭ departe.

„Ișĭ póte“, rĕspunse vrednicŭlŭ bĕtrânŭ, „și acésta o póte face pe căĭ deosebite.“

Și anume sĕu că o face pe cale firéscă sĕu pe cale mĕestrită. Acela care voesce sĕ calce pe calea cea dintâiu trebue neapĕratŭ sĕ lase albinele sĕ roéscă după placulŭ lorŭ; cine voesce însĕ a se îngriji maĭ înțelepțesce de stupĭ, va sĕ dică a-ĭ înmulți prin mĕestriă, ișĭ înmulțesce stupiĭ pe altă cale“.

„Câtŭ de poftitorĭ nu suntemŭ noĭ a sci, cum se întêmplă acéstă înmulțire mĕestrită, deórece noĭ nu amŭ maĭ audĭtŭ despre o astfelŭ de înmulțire a stupilorŭ până acum?“ diserămŭ noĭ către domnulŭ parochŭ, care cu atâta dragoste ne da deslușirile cerute.

„Acésta încă o vețĭ cunósce, când ne vomŭ uita maĭ cu deamĕruntulŭ în lăuntrulŭ coșnițelorŭ,“ — rĕspunse neîntârdiatŭ domnulŭ parochŭ. — „Acum ne vomŭ sili sĕ cunóscemŭ și pe bărbătușiĭ albinelorŭ, adecă pe *trântorĭ*. Vedețĭ că tocmaĭ acĭ a cădutŭ unŭ trântore din sborŭ, ne maĭ putêndŭ sĕ se avênte érășĭ. Pĕtruțŭ dragă, saĭ iute, prinde-lŭ cu mâna fără frică, căcĭ n'are acŭ spre a te puté împunge, și-lŭ adu încóce! Așa vedĭ! Uitați-vĕ binișorŭ la acestŭ trântore; credŭ că băgațĭ de sémă, că elŭ este ceva maĭ mare ca o albină lucrătóre și cu multŭ maĭ greoiu!

Trântoriĭ nu suntŭ așa de bine cunoscuțĭ cum suntŭ de pildă albinele lucrătóre, carĭ se potŭ vedé pretutindenea, de unde potŭ numaĭ ca sĕ ducă câte ceva. Peste totŭ disŭ trântoriĭ desprețuescŭ orĭ-ce lucrare; fiă în lăuntrulŭ coșnițeĭ, fiă în afară de coșniță, eĭ nu voescŭ sĕ-șĭ încórde puterile lorŭ pentru binele întreguluĭ poporŭ de albine, celŭ multŭ ajută prin căldura lorŭ la clocirea ouelorĭ din carĭ au sĕ se facă albine. Aceștĭ trântorĭ suntŭ susținuțĭ cu tóte cele trebuinciose pentru nutrire numaĭ de către albine și se nutrescŭ cu deosebire cu mierea cea maĭ bună, pe când nutritórele lorŭ, adecă albinele lucrătóre, se îndestulescŭ cu nutremêntŭ maĭ puținŭ bunŭ.

Dér pe lângă tóte acestea bărbătușiĭ trebuescŭ sĕ fiă în societatea albinelorŭ! Numaĭ câtŭ eĭ nu suntŭ în decursulŭ întreguluĭ anŭ în coșniță. Albinele lucrătóre ĭĭ sufere numaĭ până atuncĭ în coșniță, până când suntŭ trebuincioșĭ la prăsirea matcelorŭ. Și acésta se întêmplă începêndŭ de primăvéra până celŭ multŭ la sfârșitulŭ luneĭ luĭ Augustŭ. Dér se întêmplă și abaterĭ dela regula acésta. In aniĭ ceĭ maĭ bogațĭ în miere maĭ alesŭ, suntŭ suferițĭ vre-o cățĭ-va trântorĭ a petrece în decursulŭ erneĭ în coșniță.

Indată ce bagă de sémă albinele cumcă mierea începe a se găta, numaĭ decâtŭ silescŭ pe trântoriĭ din coșniță sĕ părăsescă mésa cea îmbelșugată. Eĭ numaĭ decâtŭ suntŭ îmboldițĭ în josŭ din parte de deasupra a coșnițeĭ, unde bucurosŭ petrecŭ, și suntŭ cu puterea scoșĭ afară din coșniță. Adeseorĭ se nasce, când se întêmplă acésta, o rĕscólă în totŭ poporulŭ albinelorŭ. Pe când se prăvălescŭ toțĭ în spre urdinișŭ, nu arare-orĭ se întêmplă, că acelŭ urdinișŭ în mijloculŭ acesteĭ lupte este astupatŭ și poporulŭ întregŭ din coșniță vine în primejdiă de a se înădușĭ.

Adeseorĭ vedĭ în timpulŭ acesta pe una sĕu douĕ albine lucrătóre alungândŭ cu mare amărăciune pe câte unŭ trântore afară din coșniță, și fiindcă acelŭ trântore nu voesce a se supune de bună voie, prea adeseorĭ se întêmplă, că albinele lucrătóre facŭ întrebuințare de aculŭ lorŭ, întrebuințare, care e împreunată cu perderea vieței lorŭ. Acéstă certă dintre albinele lucrătóre și trântorĭ vine înainte sub numele de *lupta cu trântorii*, și e fórte bine descrisă în cântecelulŭ de maĭ la vale:

Lupta cu trântorii.

I

Scóteți'mĭ pe trântorĭ afară!
Le dice albina crăiasă,
Eu nu maĭ suferŭ în țéră
Pe trândavĭ! Iute sĕ iésă!

II

Albinele cele lucrătóre
Ca bravii la luptă se gată
Și cu săgeți sdrobitóre
Plecat'au ca sĕ se bată.

III

Leneșŭ poporŭ, ieșĭ afară!
Nu scii proverbulŭ ce dice:
„Cine fuge de ostenelă
Nu-i vrednicŭ nicĭ ca sĕ mănce!"

IV

Se'ncepe o crâncenă luptă,
Trântorii, cu corpurĭ greóie
Sdrobițĭ, suntŭ pușĭ în grămadă
De albinele cele vióie!

V

Cei ce au scăpatŭ de perire
Din lupta cea prea amară
Luațĭ suntŭ în prigonire
Și scoșĭ afară din țeră!

VI

La granițĭ cu toții s'adună,
Se rógă, se vaetă tare,
Dér fómea vieța le curmă
Ne mai aflândŭ îndurare.

VII

Țera lorŭ încântătóre
De leneșĭ acum îi scăpată
Ș'albinele sîrguitóre
Adună la miere curată.

Trântorii în de obște numai atuncĭ suntŭ suferițĭ preste terminulŭ lorŭ în coșnița, când d. e. matca este cu scăderĭ. Decă stuparulŭ vede preste timpulŭ îndatinatŭ în coșniță trântorĭ, atuncĭ acéstă împrejurare 'i este unŭ semnŭ, că elŭ sĕ facă o privire cu deamĕruntulŭ la stupulŭ în care se mai află trântorĭ, uitându-se la pui, póte sĕ-șĭ câștige cunoscințele de lipsă, adecă: ce însușirĭ posede matca.

Prin alungarea cu puterea a trântorilorŭ nu numai că pierŭ multe albine lucrătóre în acea luptă, ci, ce e mai multŭ, se perde multŭ timpŭ prețiosŭ, așa că lucrările încetă mai cu totulŭ. Spre a ajuta încâtva pe albine în lupta lorŭ cu trântorii, prietinulŭ albinelorŭ se va aședa adeseorĭ în apropierea coșniței ajutândŭ pe albine în alungarea trântorilorŭ; dér acésta nu se póte întotdéuna face și de aceea este făcută anume o cursă în care se prindŭ înșișĭ trântorii. O astfelŭ de cursă este făcută din o împletitură de drotŭ și încă așa, încâtŭ trântorii eșindŭ prin urdinișulŭ coșniței, cu ușurătate se potŭ băga în cursa ce este pusă înaintea urdinișului, neputêndŭ însĕ a mai eși din acea cursă ca sĕ se reîntórcă éră̦șĭ în coșniță. Albinele lucrătóre potŭ în voia cea bună intra și eși din acea cursă. Decă acéstă cursă este umplută cu trântorĭ, atuncĭ se ia de dinaintea urdinișului și se golesce omorêndu-se apoi trântorii; acésta are sĕ se facă până atuncĭ, până când toțĭ trântorii suntŭ înlăturațĭ. Și acésta sĕ se întêmple la tóte coșnițele și deórece potŭ fi totŭ în acelŭ timpŭ mai multe astfelŭ de curse întrebuințate, și lucrulŭ acesta mai cu de grabă va fi îndeplinitŭ.

Trântorii suntŭ părinții albinelorŭ, pe când matca este mama tuturora. La matcă încă ne vomŭ uita mai târdiu, și acésta o vomŭ face cu prilegiulŭ când ne vomŭ uita în coșniță. Ea este o femeiușcă, ca și tóte albinele lucrătóre, numai de o frumsețĕ și mărime mai alésă; ea încă posede unŭ acŭ, dér nu împunge cu elŭ, decâtŭ celŭ multŭ numai în nĕcazulŭ celŭ mai mare și și'atuncĭ numai semene de ale sale.

Matca depune, ca și alte femeiușcĭ de insecte, ouă, pe când albinele lucrătóre, deși încă suntŭ femeiușcĭ, în urma desvoltării nedesĕvêrșite a trupului lorŭ nu ouă. Ce-i dreptŭ, că se întêmplă uneorĭ că unele albine tinere lucrătóre, carĭ suntŭ din întêmplare în tinerețe ceva mai puternice, decâtŭ celelalte albine lucrătóre, se ouă, dér din aceste ouă se desvóltă numai trântorĭ. De altmintrelea acésta se întêmplă numai în lipsa cea mai mare, când adecă matca a muritŭ și nu a mai rĕmasŭ alta dreptŭ urmașă în loculŭ ei. Fiindcă din ouăle unei astfelŭ de albine ouătóre, numită și mamă mașteră, precum s'a amintitŭ, nu se desvóltă decâtŭ numai trântorĭ, nu și albine lucrătóre, de aceea ea nu este în stare a susține stupulŭ. Stuparulŭ deci trebue sĕ se îngrijescă ca sĕ aducă cu bună vreme la acelŭ stupŭ éră̦șĭ vre-o matcă.

O matcă bună este în stare a oua într'o di ca la trei mii (3000) de ouă și în unŭ anŭ până la două sute de mii (200,000); însușirea acésta de a oua o posede o matcă în decursŭ de cincĭ anĭ. Ea póte firesce după placulŭ ei a oua séu unŭ ou bărbătescŭ séu unulŭ femeiescŭ, adecă unŭ astfelŭ de ou, din care după placulŭ ei o sĕ se desvólte séu unŭ bărbătușŭ séu o albină lucrătóre, séu o matcă.

Decă voiescŭ albinele lucrătóre ca din unŭ ou, din care ar avea sĕ se desvólte de altcum o albină lucrătóre, sĕ se desvólte dicŭ *o matcă*, atuncĭ ele facŭ căsuța (celula), unde este depusŭ oulŭ, mai mare și-i aducŭ omidei (căcĭ la vre-o cincĭ dile după ouare ese din ou omida) ceva mai bunŭ de mâncare. Din fiăcare ou femeiescŭ, care nu este mai de îndelungŭ timpŭ ouatŭ ca de cincĭ dile, se póte cresce o matcă. In modulŭ acesta își ajută albinele numai când au cădutŭ în nĕcazŭ mare. O astfelŭ de matcă se numesce *înlocuitóre*. Fiindŭ cu băgare de sémă vomŭ afla, că căsuțiile (celulele) unde se depunŭ mai alesŭ ouăle, din carĭ au sĕ se desvólte matcele, suntŭ făcute mai marĭ ca celulele unde suntŭ depuse ouăle, din carĭ au sĕ se desvólte la vreme albine lucrătóre și trântorĭ, dicŭ suntŭ mai marĭ, avêndŭ d. e. forma de ghindă dela stejarŭ și aședate fiindŭ în marginea fagurului și cu gura în josŭ.

In fiăcare stupŭ este numai o matcă și dela o matcă bună atêrnă binele întregului stupŭ. De aceea este fórte cu sfatŭ, ca stuparulŭ sĕ cunóscă bine însușirile cele bune orĭ cele rele ale unei matce și sĕ se nisuéscă ca sĕ aibă la stupĭ numai totŭ matce bune.

Dér cum ar pute sĕ se cunóscă însușirile cele bune ale unei matce? Rĕspunsulŭ la acéstă întrebare este: de pe ouatulŭ matcei. O matcă bună își așédă ouăle sale în fiecare celulă a fagurului fără de a lăsa vre-o celulă gólă și anume în fiăcare celulă a unei albine lucrătóre, care celulă este mai mică ca o celulă pentru trântorĭ, așédă dicŭ unŭ ou roditŭ și în fiă-care celulă, pentru trântorĭ câte unŭ ou neroditŭ.

Dér cum potŭ sĕ se cunóscă însușirile cele rele ale matcei?—Totŭ de pe oatulŭ matcei se cunósce. Ea atuncĭ nu așédă ouăle în fiecare celulă, ci sare câte una orĭ douĕcelule.

Decă o matcă este prea bĕtrână și nu este mai multŭ în stare ca sĕ ouĕ ouă roditóre séu de acele, din carĭ au sĕ se desvólte albine lucrătóre, atuncĭ ea ouă mai totŭ ouă neroditóre, din carĭ se desvóltă trântorĭ. Fiindŭ-că însĕ celulele acestea suntŭ prea micuțe pentru trântorĭ, așa trântorii desvoltațĭ în astfelŭ de celule nu ajungŭ decâtŭ numai mărimea albinelorŭ lucrătóre. Astfelŭ celulele în carĭ se află pui de trântorĭ, suntŭ ușorŭ de cunoscutŭ, pentru-că capetele puilorŭ stau puținteluŭ afară de celulă. Albinele lucrătóre au destulŭ lucru până ce vĕdŭ și pe acești pui desvoltațĭ, dér prin aceștia nu se înmulțescŭ albinele lucrătóre, ci trântorii, și urmarea firéscă este că neînmulțindu-se albinele lucrătóre, ci numai trântorii, acelŭ stupŭ trebue se piéră.

Matca cea înlocuitóre de asemenea își așédă ouăle în celulele albinelorŭ lucrătóre, nu însĕ în fiăcare celulă, ci în modŭ împrăștiatŭ.

Crescerea matcelorŭ.

Povețele primite ni-au înmulțitŭ fórte tare interesulŭ față cu albinele. Ne uitamŭ la lucrările cele sêrguincióse ale acestorŭ animale îndestrate cu atâtea darurĭ minunate dela prea bunulŭ Dumnedeu, fiindŭ totodată poftitorĭ a mai primi încă deslușirĭ cu privire la ele. Vrednicŭlŭ parochŭ, căruia îi făcea bucuriă interesulŭ nostru și dorința de a sci multe bune și frumóse cu privire la albine, la rugările nóstre, începŭ a cuvênta în modulŭ următorŭ:

„Noi scimŭ", dise elŭ, „că matca este ființa cea mai de căpeteniă în fiăcare stupŭ, și că dela bunĕtatea ei atêrnă mai alesŭ înmulțirea albinelorŭ; de aceea eu voescŭ a Vĕ împărtăși, cum face stuparulŭ celŭ harnicŭ, care se îngrijesce cu sêrguință de stupii sĕi, ca sĕ aibă întotdéuna la îndemână matce bune și harnice.

Pe timpulŭ roitului — despre care vomŭ vorbi mai târdiu — se află în fiăcare coșniță cu albine pe fagurĭ mai multe celule mai marĭ în formă de ghindă, în carĭ suntŭ pui din carĭ au sĕ se desvólte matce. Acele celule cu pui de matce se taie tóte din fagurĭ afară de una și se așédă acum câte o bucăƫică de fagurĭ, pe care se află câte o celulă de acelea cu pui de matcă la unŭ altŭ fagure și pe acesta îlŭ punemŭ într'o coșniță micuță. La acestŭ fagure mai punemŭ încă vre-o câteva bucățĭ de fagurĭ cu miere, așișderea din stupii, carĭ au albine mai multe, vre-o câteva sute de albine și trântorĭ. Este bine, când putemŭ adauge la acelŭ fagurŭ, unŭ fagure, în care se află puii de albină mai desvoltațĭ așișderea și unŭ numĕrŭ óre-care de albine tinere. Acestea la olaltă dau unŭ stupŭ micuțŭ, care în locŭ de matcă are numai o celulă cu puiu de matcă, din care în curêndŭ o sĕ se desvólte o matcă tînĕră. — Stupulŭ primitŭ pe astfelŭ de cale are sĕ vină pe vre-o câteva dile în celariu (pivniță), ca albinele sĕ lipéscă binișorŭ de fagurŭ bucățica cea cu celula în care se află puiulŭ de matcă, și după aceea duse undeva în depărtare de vre-o jumĕtate de óră dela acelŭ locŭ, ca nu cumva albinele cele bĕtrâne sĕ se reîntórcă în coșnița din care au fostŭ luate. — Astfelŭ de stupĭ micuțĭ suntŭ totŭ așa de sêrguincioșĭ ca și cei bĕtrânĭ, ducŭ în coșniță pulvere de pe florĭ și miere și clocescŭ puii cu sîrguință. Decă matca s'a desvóltatŭ și este în stare a oua, atuncĭ ținta până una alta este ajunsă.

Decă unui stupŭ bĕtrânŭ i se prăpădesce cumva matca, séu că ea este neroditóre, va sĕ dică nu mai póte oua cum se cade, atuncĭ este delăturată dela stupŭ și înlocuită printr'una tînĕră. Celŭ ce are stupĭ mulțĭ trebue sĕ aibă în totdéuna mai multe matce de reservă, ca nu cumva sĕ i se prăpădéscă vre-unŭ stupŭ din lipsa matcei.

Unŭ astfelŭ de stupŭ micuțŭ ca celŭ descrisŭ mai susŭ se desvóltă ajutatŭ fiindŭ cu fagurĭ în carĭ se află pui de albine adeseorĭ în decursulŭ unei verĭ până ce ajunge a fi unŭ stupŭ harnicŭ și care póte fără picŭ de frică privi la viitorŭ. La nicĭ o întêmplare stuparului nu 'i se întêmplă pagube prin aceste încercărĭ de a-șĭ înmulți pe acéstă cale stupii. Nu, pentru-că pe câtŭ de micĭ suntŭ acești stupĭ, ei totușĭ aducŭ folóse prin facerea de fagurĭ și înmulțirea albinelorŭ. (Va urma.)

HIGIENĂ.

(Statistica d-rului Weszelovszky. — Mortalitatea Maghiarilorŭ în comparață cu a Românilorŭ. — Mălaiulŭ, cepa și usturoiulŭ românescŭ; paprica (ardeiulŭ) maghiară. — Virtuțile passive ale Românului.)

Sinódele bisericilorŭ române din cele trei eparchii din Sibiiu, Aradŭ și Caransebeșŭ în fiă-care anŭ facŭ o statistică a credincioșilorŭ, din care se póte vede între altele mișcarea căsĕtorielorŭ, a nascerilorŭ și a deceselorŭ. Cu o viă bucuriă amŭ luatŭ la cunoscință și cu ocasia celui din urmă sinodŭ, că numĕrulŭ celorŭ născuțĭ românĭ întrecŭ binișorŭ pe acelea ale mortilorŭ. *Post tot discrimina rerum* populatia de rasa română din statulŭ Ungariei se sporesce.

Față de rapórtele înveselitóre ale sinódelorŭ nóstre, contrastéză în modŭ isbitorŭ unŭ tractatŭ statisticŭ alŭ medicului de județŭ din Arva, învĕțatulŭ dr. Weszelovscky despre regresulŭ populațiunei de rassă maghiară din Ungaria. O ugrubă jeremiadă, plină de cele mai triste și neresturnabile date despre progresarea mortalității este acestŭ tractatŭ. Bĕtrânulŭ medicŭ statisticênŭ, unulŭ din cei mai vechĭ scriitorĭ maghiarĭ pe acestŭ terenŭ, membru alŭ academiei maghiare, a scrisŭ tractatulŭ sĕu anume pentru a atrage atențiunea întregei națiunĭ. Ca efectulŭ sĕ fiă cu atâtŭ mai mare, îngrijitulŭ patriotŭ a voitŭ sĕ-lŭ publice în cutare-va fóie mare din Budapesta, dér n'a reușitŭ, căcĭ cu tóte că lucrarea pórtă titlulŭ: „O epistolă deschisă către Excelența Sa d. ministru-președinte Coloman Tisza", fiiulŭ autorului șépte sĕptĕmânĭ întregĭ a colindatŭ pe la 5 gazete maghiare și una germană, dér din totŭ loculŭ a fostŭ refusatŭ, căcĭ tractatulŭ e prea lungŭ și nu interesézĕ publiculŭ cel mare. Astfelŭ s'a vĕdutŭ nevoitŭ a cere ospitalitatea unei foi medicale, de unde scótemŭ și noi datele, carĭ interesézĕ și pe Românĭ.

Plângerile d-lui Weszelovszky culminéză în următórele: Mortalitatea copiilorŭ este enormă. Cu tóte că legea sanitară dispune, că fiă-care părinte este ținutŭ sub pedépsă d'a chema medículŭ la copilulŭ sĕu bolnavŭ, decă acela n'a trecutŭ vêrsta de 7 anĭ și cu tóte că în urmarea acestei legĭ de facto mulțĭ copii fiindŭ căutațĭ de medicŭ, — mortalitatea copiilorŭ cu tóte acestea cresce în modŭ înspăimêntătorŭ, ba e mai mare acuma ca înainte cu 30, 40 anĭ, când poporulŭ era și mai necultŭ și mai liberŭ a'șĭ neglígea familia bolnavă. Nicĭ vaccinarea obligată și practicată pe o scară întinsă n'a împuținatŭ decesele copiilorŭ. Cu deosebire mare este mortalitatea între copiii nelegiuițĭ în județele maghiare și slovace. „Dela 70 până la 79 la sută a născuților copii din florĭ morŭ." Arŭ fi de imperiósă necesitate, ca tóte cadavrele copiilorŭ din florĭ, vii séu morțĭ născuțĭ, sĕ fiă supușĭ obducțiunei, ca sĕ se constate crima, ce evidentŭ subvérséză.

Cu tótă bunĕtatea legei sanitare, creată în 1876, salubritatea publică a decădutŭ. Dovadă îmulțirea copiilorŭ naturalĭ (deși căsĕtoriile s'au imulțitŭ) și mortalitatea lorŭ progresândă. In Europa, afară de Rusia, nu esistă statŭ unde căsĕtoriile sĕ se facă atâtŭ de multe la vêrsta sub 30 de anĭ ca la noi, cu tóte astea numĕrulŭ copiilorŭ legiuițĭ scade mereu. Va se dică productivitatea căsĕtoriilorŭ a scădutŭ în modŭ veditŭ. A mai decădutŭ vitalitatea poporului. In tóte țĕrile mai mulțĭ morŭ înainte de vêrsta de 5 anĭ, apoi mortalitatea scade mereu. Vine unŭ periodŭ în care mortalitatea e cea mai mare. Acestŭ periodŭ în România este dela 40—50 de anĭ, în Ungaria între 50—60 de anĭ. Tóte celelalte țĕrĭ din Europa au o mortalitate mai favorabilă. Murind mulțĭ în vêrsta tênĕră, de sine urméză că rĕmânŭ mulțĭ orfanĭ, carĭ în Ungaria face 2 după fiă-care 5 morțĭ. Aci zace isvorulŭ mulțimei orfanilorŭ și aceștia suntŭ cei mai mulțĭ candidațĭ de mórte curêndă.

Mortalitatea cea mai mare la copii se arată în județele slovace și apoi în cele maghiare, dér mortalitatea generală e în județele maghiare cea mai mare.

Pentru sanarea rĕului, autorulŭ stăruesce ca sĕ se introducă în 7 județe maghiare, carĭ suntŭ cele mai decădute în privința higienică, o statistică medicală sistematică. Intre aceste județe este și județulŭ capitalei. Spre acestŭ scopŭ ar fi sĕ se înființeze posturĭ de medicĭ, cărora sĕ nu le fiă permisă practica medicinală, decâtŭ sĕ se ocupe numai cu higiena și salubritatea publică. „Decă se va face asta, dise d. Weszelowsky — atuncĭ Maghiarulŭ nu va fi avisatŭ a'șĭ câștiga prin proselitismŭ absoluta majoritate în țĕră.

Ceea ce pe noi Românii mai multŭ

ne interesézá, și pentru care datorimŭ mulțămità savantului doctorŭ, suntŭ datele despre participarea fiă-cărei rase la bólele molipsitóre, așa numite în limba medicală: bóle de infecțiune acută. Aceste date culese în restimpŭ de mai mulțĭ anĭ arată, că județele maghiere iau parte în bólele acute cu 80 la sută mai multŭ de cum după numĕrulŭ lorŭ totalŭ arŭ trebui sĕ participe. In județele cu poporațiune mestecată din contră, acestŭ numĕrŭ scade la 13 la sută mai puținŭ decâtŭ proporția numĕrului totalŭ. In județele curatŭ slovace numĕrulŭ bolnavilorŭ acuțĭ este de 16 la sută, ér în județele curatŭ românescĭ cu 56 la sută mai micŭ de cum este poporațiunea numerică a rasei.

Va sĕ dică bólele, carĭ mai multŭ stingŭ viețele fragede, vĕrsatulŭ, scarlatina, difteria, brochita, tusea măgăréscă etc., secerá cele mai multe victime între poporațiunea de rasa maghiară, apoi intre cea de rasa slovacă și mai puținŭ atingŭ poporațiunea românéscă.

Trăgĕndŭ co secințele acestei constatărĭ, reese că rasa nóstră, din tóte popórele Ungariei poliglóte, presentă cea mai puternică resistență, este cea mai refractară bólelorŭ de infecțiune.

Acéstă constatare bate cu atâtŭ mai multŭ la ochĭ, cu câtŭ este cunoscutŭ, că tocmai poporulŭ maghiarŭ, celŭ mai multŭ decimatŭ de bóle, este, care mai bine se nutresce. Românulŭ se nutresce în comparațiă multŭ mai prostŭ, dér cu tóte astea mălaiulŭ Românului mai multŭ face decâtŭ cartofii Slovacului din nordulŭ Ungariei.

Spontaneu se ivesce întrebarea, décă nu cumva mălaiulŭ și mămăliga, prietenii de tóte dilele multŭ huiduițĭ ai poporului nostru, nu cumva acestŭ alimentŭ dă tăria repulsivă a Românului față cu germenii bólelorŭ? Este sciutŭ, că Maghiarulŭ nu cunósce mâncărila de porumbŭ și afară de porumbulŭ fiertŭ, când este încă crudŭ, tóte bucatele din făina de porumbŭ se desprețuescŭ. Slovacii nu se nutrescŭ cu mămăligă, căcĭ n'au porumbŭ. Prin urmare în întregŭ statulŭ ungarŭ singurŭ poporulŭ românescŭ trăesce cu mălaiu.

Afară de mălaiu și mămăligă, Românulŭ consumă multă cépă și usturoiu, pe când Maghiarulŭ acestea le suplinesce cu piperŭ și paprică (ardeiu pisatŭ). Acestŭ din urmă condimentŭ trece de specialitate maghiară, și în adevĕrŭ cea mai bună calitate se găsesce la Seghedinŭ, cu care se face și esportŭ.

Chiar și la deschiderea esposiției din Parisŭ s'au servitŭ bucatele în „Csarda", restaurantulŭ maghiarŭ, gătite cu acestŭ condimentŭ particularŭ alŭ Maghiarilorŭ. Intr'unŭ articolŭ specialŭ mĕ voiu ocupa cu comparația higienică și fisiologică a cepei-usturoiu de-o parte și a piperului-paprică de altă parte.

De-o cam-dată observŭ câtŭ pentru condimentele favorite ale Românului, că acelea suntŭ și ale Evreilorŭ, rasa cea mai trainică din lume.

O notă. — In părțile Oravițeĭ, în Bănatŭ, poporulŭ mănâncă unŭ felŭ de cépă, căreia îi dice „chișerĕu". Semĕnă cepei verdĭ, fără însĕ de a avé iuțéla ei. O cépă dulce, cu fibre moi, suculentă și fără multă celulosă (substanță lemnósă), amŭ puté-o numi cépă de salonŭ. Este enormă cantitatea ce se consumă dela fermeriă începĕndŭ, tótă vara, și poporului îi priesce de minune.

Basa principală a resistenței némului nostru la bóle de tóte categoriile este necontestabilŭ de-a se căuta în tenacitatea rasei. Apoi sclavagiulŭ secularŭ l'a oțelitŭ până a puté brava asemenea Spartanilorŭ tóte suferințele trupescĭ.

Fómea, frigulŭ, căldura, ploile, zăpada, uraganele casnice și sociale, apoi munca silnică i-au imprimatŭ acelŭ caracterŭ particularŭ, acele virtuțĭ pasive cu carĭ se distinge de multe alte popóre conlocuitóre.

Am disŭ, că virtuțile Românului suntŭ mai multŭ pasive. Unde ar fi noroculŭ, décă le-ar avé și pe cele active în aceeașĭ mĕsură. Dér in fața bólelorŭ se recerŭ tocmai acestea d'ântâiu. A răbda nu e mai ușorŭ decâtŭ a da, a porni o muncă. Ér cu miliardele dușmanilorŭ, carĭ în forma microbilorŭ te năpădescŭ, acela susține lupta cu mai multe șanse, care are puterea de-a răbda, până ce aceste lifte blestemate pierŭ de sine în sângele omenescŭ. Și unde e vorba d'a răbda, acolo Românulŭ e tare!

(„Românulŭ") *Dr. G. Vuia*, Băile Mehadia.

Din traista cu minciunile.

Țiganulŭ mulțămitorŭ.

Era Duminecă și Țiganulŭ a fostŭ chematŭ la prândŭ la nănașulŭ sĕu. Da mânca Sarsailă, dragii mei și ai lui Dumnedeu, da mânca de cugetai, că nicĭ fața mesei nu scapă întrégă. După ce se făcŭ cimpoiu de sătulŭ, ca sĕ se arate mulțămitorŭ, chiamă și elŭ pe nănașulŭ sĕu pe Dumineca viitóre.

....„D'apoi sĕ vii, cinstite nănașule, Duminecă, d'apoi sĕ vii, că de nu, — — eu de bună sémă-sŭ aicĭ Sâmbătă séra!"

Țiganulŭ curagiosŭ.

Ci că-lŭ ajunse pe Țiganŭ dorulŭ sĕ mânce cașŭ și o luase către munțĭ.

Pe cale se întâlnesce c'unŭ Românŭ.

„Unde mergĭ Faraóne, întrebă Românulŭ?

„Mergŭ la munțĭ, dragă Românică, sĕ mâncŭ cașŭ și urdă de hea bună, cum o facețĭ voi."

— „Lasă-te pe mâne", 'i intórse Românulŭ, — „că te'ntâlnesce sânta Vinere și te dióche."

Țiganulŭ curagiosŭ nicĭ habarŭ nu are, ci o sporesce mai altfeliu ca până acolea.

Cândŭ ajunge în munțĭ, ..unde nu-mĭ ese dintre tufe unŭ moșŭ-Martinŭ și cum vede pe Țiganŭ, se ridică oblu în douĕ picióre.

Una, douĕ.... Curagiulŭ Țiganului era dusŭ.

Mai multŭ mortŭ decâtŭ viu se uită amărîtulŭ de elŭ câtŭ se uită, dér vĕdĕndŭ, că Sânta Vinere prea ilŭ amĕsură din ochĭ începe sĕ-i descânte:

„Vinere vinerată,
La capŭ strofocată,
La ochĭ bulbucată,
Sĕ te uițĭ încolo cum teuițĭ încóce,
Amarŭ Dómne ce fugă ți-așŭ mai trage!"

Plăcintele nănașului.

Venise acum de undeva țiganulŭ ruptŭ de fóme, casa la elŭ gólă ca punga dăscălé scă; nădejde sĕ se sature dintr'alŭ lui mai puțină decâtŭ a orbului din nascere ca sĕ vedă.

Și totușĭ trebuia sĕ se sature ..... dér de unde? Acesta era nodulŭ ce-lŭ strîngea colea la gâtŭ pe bietulŭ Faraonŭ, acésta intrebarea, a căreia deslegare stomaculŭ lui o sîrguia din totŭadinsulŭ.

Muculŭ era la degetŭ, de zăbovitŭ nicĭ pomană, că ințelepciunea — bagŭ sémă și la ei dela óle le cu zamă s'o fi începĕndŭ, éră unŭ Țiganŭ ințeleptŭ nicĭ către barosŭ nu se uită înainte de ce s'ar fi împăcatŭ cu fómea, necum sĕ se prindă de vr'unŭ lucru. Și se cugeta cioroiulŭ și se rĕscugeta și éră se mai uita prin colibă.... nimica întrégă găzduită de credinciósa lui côstă și de unŭ colțŭ de cioroiu micuțŭ.

De ale mâncării nicĭ vorbă. Și elŭ totușĭ trebuia sĕ se sature, că fómea ilŭ nĕcăja rĕu și multŭ nu putea sĕ o ducă flămĕndŭ.

Se dice, că Țiganii-sŭ aleșĭ noroculuĭ, pentru aceea Românulŭ voindŭ sĕ pună la cale o ispravă cutareva, décă se întâlnesce cu Țiganii dice, că va fi cu norocŭ, ér unŭ grăunte de norocŭ impreunatŭ cu-o mână de iscusință din multe belele te scóte.

Cu câte sfóre e legatŭ noroculŭ de lăudații strănepoțĭ ai lui Faraonŭ nu sciu, dér atâta vĕ potŭ spune, că Țiganulŭ nostru numai decâtŭ își aduse aminte de nănașulŭ sĕu, care era unŭ Românŭ cu stare și cu prindere în satŭ. Bucurosŭ, ca celŭ ce aflase paiulŭ scăpării, alergă la boréssă, alergă și éră vine. Ce i-o fi disŭ, ce nu, vomŭ vedé; destulŭ, că ese haranca de Țigancă cu gura câtŭ șura și-apoi drăguțĭ dómne unde nu mi-se bocesce, unde nu'mĭ strigă, unde nu mi-o spârtecă la sănĕtósa, strună până la casa nănașului. Țiganulŭ fuga după ea cu o ciudă câtŭ ferĭ Dómne.

Nănașulŭ nu scia de unde sĕ se culégă cu ei. Vedea, că căduse pricina între finĭ și-i era nu sciu cum, căcĭ erau ai lui, dér din ce le căduse nu scia, cum nu scie scaunulŭ ăsta, că ședŭ pe elŭ. Dreptŭ aceea câștigă, întrebă, ispitesce ântâiu pe fină, apoi pe finŭ; fina striga ca din gura șerpelui, éră finulŭ ținea ruptă de a lui, că o-a bate și o-a bate.

„D'apoi pentru ce 'i bate-o finule??

— „Audŭ mĕ! pentru ce oiu bate-o? uf! uf! bate-oiu cu pumnulŭ și cu palma și cu barosulŭ pentru că-i a mea și cine mĕ opresce sĕ nu batŭ ce-i alŭ meu?!" Dreptŭ dovadă își înhață căciula de pe capŭ și o trântesce înaintea nănașului încâtŭ a sunatŭ casa. Apoi éră își dă cu pumnii în capŭ și amenință și înjură. „Mare Parpandelŭ. cuvióse Talalĕu și toțĭ aleșii Țiganilorŭ! bate-oiu și tótă oiu face-o piperŭ și éră oiu bate-o până s'a face mămăligă. Cucernice Deola! uf! uf! sĕ lucru diulița întrégă, ea sĕ șeadă ca o jupânésă și sĕ nu-mĭ facă nicĭ batărŭ o ciorbă, — uf! uf! ba tótă o facŭ cenușe".

Nănașulŭ stetea cremene între ei mângăindŭ pe unulŭ, stempĕrândŭ pe celalaltŭ, cum face omulŭ cu tragere de inimă către finii lui.

„Mulcomiți-vĕ, fĕtulŭ meu", dicea elŭ, „trăindŭ în pace și în bună ințelegere unulŭ cu altulŭ ca ómenii carĭ ațĭ juratŭ până la mórte, și carĭ sunteți rĕnduițĭ unul pentru altulŭ éră nu sĕ vĕ sfădițĭ și sĕ vĕ certațĭ. Acesta e lucru urîtŭ și cu deosebire la viéța vóstră elŭ e cu totulŭ împotriva obiceiurilorŭ vóstre. Călcați-vĕ déră de acuma înainte pe inimă și lăsațĭ cele trecute. In fine fii ascultătóre și cu supunere bărbatului tĕu, éră tu finule uită ciorba de astădĭ, că déră nu suntemŭ în pădure, ci între ómenĭ, éră între Românĭ nu s'a pomenitŭ sĕ fi muritŭ de fóme suflare de omŭ".

Pe când gătase nănașulŭ cu sfaturile, gătase și nănașea prândulŭ și — lucru firescŭ, — poftise la prândŭ și pe finĭ. — Bucuria Țiganului, că déră aicea țintise elŭ dela începutŭ. Acesta-i era scopulŭ, acesta ținta pentru care născocise apucătura. Cunoscĕndŭ adecă inima cea bună a nănașului sĕu, se înțelese cu nevasta sĕ facă ceea ce făcuse, sĕ fățărescă pricină și în dosulŭ pricinii sĕ sape la nănașulŭ sciindŭ mai pe susŭ de îndoială, că nănașulŭ nu-i lasă fără prândŭ.

Se așédă la mésă. Stăpânii fată în fața, finii asemenea. Prândulŭ era unŭ blidŭ de plăcinte cu brândă de óie, umflate colea și fripte rumene de sĕ le mâncĭ cu ochii. Pe bietulŭ Faraonŭ ilŭ încunjura frigurile de dorŭ de ele și abia aștepta sĕ se înfrupte.

Plăcintele erau tăiate crucișŭ-curmedișŭ, așa că fiindŭ ei chiar patru la numĕrŭ, pe fiecare se venia una a patra parte din ele.

Cruce'n casă, cruce'n mésă, dă-te la mâncare. Drăguțŭ Dómne! da mâncă Faraonulŭ, da mâncă; — socotițĭ Dumneavóstră: lupulŭ în stână, sĕraculŭ la mésa bogatului! Vorbindŭ la ințelesŭ, nicĭ nu mesteca, ci numai înghița cugetândŭ, că se mestece 'i se va plini din timpŭ și acasă.

Ce sĕ mai spunŭ? Nănașulŭ nu apucase sĕ isprăvéscă cu pătrariulŭ întâiu, Țiganulŭ era gata cu porția lui. Țigana totŭ ca elŭ.

Ei! dér și nănașulŭ băgă de sémă din cătrău suflă vĕntulŭ și se făcŭ, că nu vede.

Finulŭ milosŭ, cum se cuvine finilorŭ, ar fi ușuratŭ bunŭ-bucurosŭ pe nănașulŭ sĕu, însĕ 'i era preste mână sĕ se întindă éc'așa neîmbiatŭ, éră nănașulŭ nu vedea nimicŭ.

Așteptă déră câtŭ așteptă, că déră, că póte, dér nănașulŭ nu vede, nu aude. — „Hm!" aicĭ se rupse îndelunga răbdare a Țiganului și se hotărîse sĕ i-o întórne mai cocovată. Pricina era nevasta.

....„Cum ai dis'o nănașule? sĕ nu o batŭ? uf! ba numai sĕ mĕ pomenescŭ după prândŭ, că vai de côstele ei; — curatŭ îi sucescŭ grumazii, pricepĭ, îi sucescŭ grumazii cum îi sucestĭ la puii cei de paserĭ, uită încóce: — curatŭ așa...." dice și prinde buza blidului, întórce una de ea, așa că plăcintele de odată ajunseră înaintea lui și a Țigăncii, éră nănașulŭ se pomeniră cu partea cea gólă. Și se apucă Țiganulŭ la mâncatŭ și mâncă lupavŭ ca dintr'a altuia până rĕmase blidulŭ golŭ-goluțŭ.

După prândŭ mulțămiră nănașului de sfaturĭ, promițĕndu-i, că în viitorŭ o sĕ fiă câtŭ se póte mai omŭ de pace și omŭ aședatŭ, dér mergĕndŭ către casă nu se putŭ stăpâni sĕ nu-i dică Țigăncii: „na, vedĭ ciurdelo, nu ți-am spusŭ, că astădĭ o sĕ prândimŭ domnesce, fire-ar de sufletulŭ nănașului!"

In Betfia, la 5 Maiu 1889

Ionŭ Kœvary.

MULTE ȘI DE TOATE.

Articululŭ de lege al lui Pișta.

Iscusitulŭ jupânŭ Pișta, celŭ cu pintenĭ unguresci, dela noi din satŭ, a aflatŭ mijloculŭ *cum s'ar puté incassa mai lesne darea* (porția) *fără jucuție* (esecuția). Acestŭ minunatŭ planŭ alŭ sĕu vrea sĕ ilŭ aștérnă Pișta-baci în luna viitóre ministeriului de jucuțiă în Pesta.

Articululŭ de lege alŭ lui Pișta sună așa:

§ 1. Nicĭ unei femei sĕ nu-i fiă iertatŭ a nasce pruncŭ sĕu fată, până nu va arăta hârtia dela perceptoratulŭ comunei, că a plătitŭ tótă darea (porția).

§ 2. Nicĭ unui preotŭ românŭ sĕ nu-i fiă iertatŭ a boteza pe noii născuțĭ, până când părinții lorŭ nu vorŭ dovedi că au plătitŭ darea (porția).

§ 3. Nicĭ unŭ tînĕrŭ sĕ nu se pótă cununa, nicĭ o fată mărita până nu vorŭ dovedi, că familiile lorŭ au plătitŭ tótă darea.

§ 4. Nicĭ unŭ mortŭ sĕ nu se pótă îngropa până ce nu i-s'a regulatŭ cărticica de dare.

§ 5. Décă nu vorŭ fi plătitŭ darea sĕ nu le fiă iertatŭ bărbațilorŭ a purta pălăria, femeilorŭ învĕlitóre, ér celorŭ carĭ vorŭ rĕmâné în restanță sĕ nu le fiă iertatŭ a fuma tăbacŭ ungurescŭ până ce nu vorŭ fi plătitŭ tótă restanța.

§ 6. Sĕ nu fiă iertatŭ nimenui de a bea vinŭ sĕu rachiu ungurescŭ și nicĭ de celŭ jidovescŭ până ce nu va arăta, că a plătitŭ tótă darea.

In aste vremurĭ grele de rele Pișta e sigurŭ, că va reuși cu propunerea sa la ministrulŭ de jucuția. **S. M.**

*

Esplosia unui magazinŭ de prafŭ.

Din Dresda cu data de 17 Maiu n. se scrie: După-ce de-o sĕptĕmână valea Elbei s'a fostŭ vĕrsatŭ din alvia ei în urma unei tempestățĭ inundândŭ partea de susŭ a văii și mai cu sémă a Elveției săsescĭ, au mai fostŭ cercetate aceste șesurĭ și de o altă groznică furtună. Fulgerŭ după fulgerŭ și trăsnetŭ după trăsnetŭ urmau. Către órele 1 din nópte se audi o înspăimântătóre bubuitură, care cutremură pămĕntulŭ până în regiunĭ mai îndepărtate și deodată se ridică în sus spre cerŭ dela fortăréța Königstein unŭ putemicŭ snopŭ de focŭ. Fulgerulŭ a lovitŭ în magazinulŭ de prafŭ, din fortăréță, și acesta a fostŭ aruncatŭ în aerŭ

cu 1000 de granate esplosibile. Esplosia a fostŭ cumplită și pustiitóre.

Mii de țandere de bombe sburau într'o întindere de 500 metri prin aerŭ și putemice grinḑĭ au fostŭ asvêrlite la o distanță de 200 metri. Esplosiile s'au continuatŭ erĭ până la prândŭ neîntreruptŭ. Casa de pază și alte locande nouĕ au fostŭ rĕu vătĕmate; coperișulŭ grajdurilorŭ a fostŭ găuritŭ în multe locurĭ, curtea e acoperită cu resturĭ de ferŭ. Se consideră ca mare minune, că locuitorii fortăreții au rĕmasŭ nevătĕmațĭ.

Postulŭ tocmai când voia sĕ pornéscă sĕ facă inspecțiă cădŭ josŭ leșinatŭ — amețitŭ fiindŭ de sguduitura aerului, când a cădutŭ fulgerulŭ cu atâta putere — primi o mică rană la mâna stângă. După cum se spune, cele trei paratonere ale magazinului de prafŭ au fostŭ cercetate câteva ḑile înaintea acestui desastruosŭ accidentŭ și s'au aflatŭ în bună ordine. Locotenentele generalului Schurig (intendantulŭ corpului de armată săsescŭ) precum și generalulŭ Hammer (președintele depoului de artileriă), îndată după astă catastrofă din Dresda s'au dusŭ la Königstein și pre țuindŭ paguba au aflatŭ, că nu e așa de considerabilă de vreme-ce materialulŭ de împușcatŭ era de unŭ sistemŭ vechiu.

O catastrofă de corabiă pe Vistula.

Se anunță din Varșovia: După unŭ anunțŭ oficialŭ, ce s'a raportatŭ la comandatura superióră din Varșovia, s'a întêmplatŭ pe rîulŭ Vistu la o mare nenorocire. O canvnieră militară pentru 25 de soldațĭ armațĭ, care însĕ în contra regulamentului a fostŭ încărcată cu 62 de ómenĭ, voia sĕ trécă dela fortăréța Nowogeorgiewsk de pe țĕrmurulŭ stângŭ la celŭ dreptŭ alŭ rîului. Abia au ajunsŭ la mijloculŭ rîului, când isbucnĭ o furtună și corăbióra începŭ a se clătina. Soldații înspăimêntațĭ aruncară peste bordŭ câteva pușcĭ și tornistre. Prin acésta s'a produsŭ o violentă mișcare și carăbióra se rĕsturnă. Toțĭ soldații cădură în apă, Șese-spre-dece din ei au scăpatŭ la țermure prin înotŭ, 46 s'au înecatŭ. De aci s'au dusŭ 3 cufundătorĭ la nenorocitulŭ locŭ ca sĕ scótă cadavrele, armele și tornistrele din apă.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

MAIU are 31 ḑile. Florarŭ.

1889 Ḑilele sĕptĕm.	Călendarul Iulianŭ	Călend. Gregorianŭ	Sórele rĕsare	Sórele apune
Dum.	14 Mucenicul Isidor	26 Cletu	4. 18	7. 42
Luni	15 S. Păr. Pachomie	27 Lucian	4. 17	7. 43
Marțĭ	16 C. Teodor sfințitul	28 Vilhelm	4. 16	7. 44
Mercurĭ	17 S. A. Andronic	29 Maximus	4. 15	7. 45
Joi	18 † Inălțarea D-lui	30 (†) In. Domn.	4. 15	7. 46
Vinerĭ	19 S. Muc. Patrichie	31 Petronella	4. 14	7. 45
Sâmb.	20 S. Muc. Talaleu	1 Iunie Nicod.	4. 13	7. 47

Tergulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch. La 11 Maiu n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de —.— capete, la Maiu au întratŭ —.— capete și au eșitŭ —.— remânendŭ la Maiu unŭ numĕrŭ de — — capete. — Se noteză: marfă *unguréscă* veche, grea dela 47 până la 48 cr. — marfă *ungurescă* tineră grea dela 50 cr. până la 50$^1/_2$ cr., *de mijlocŭ* dela 49 cr. până la 50 cr, —*ușóră* dela 49 cr. până la 50 cr. — *marfă țerănéscă* grea dela 47 până la 48 — cr. — *de mijlocŭ* dela 49 până la 50 cr. — *ușoră* dela 48 cr. până la 49 cr. — *Marfă de România*, de *Bákony* grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito ușoră dela — cr până la — cr. transio dto țepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sĕrbéscă* grea dela 48—59— cr. transito mijlociă grea dela 47 —48 cr. transito ușoră dela 46—47 cr. — Porcĭ îngrășațĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrășațĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrășațĭ cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântărițĭ la gară cu 4$^1/_2$.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 8 Maiu 1889

Seminţe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	Prețul per 100 chilgr. până
Grâu Bănățenescŭ	—	— —	—.—
Grâu dela Tisa	79	7.—	7 05
Grâu de Pesta	79	6 95	7 —
Grâu de Alba-regală	79	7 —	7.05
Grâu de Bácska	79	7.—	7.05
Grâu ung. de nordŭ	79	6 85	6.90

Seminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulu	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	Prețul per 100 chilgr. până
Sĕcară	——	70—72	5 70	5 90
Orzŭ	Nutrețŭ	60.62	5.80	6 20
"	de vinars	62.64	6 40	7 —
"	de bere	64.66		
Ovĕsŭ	—	39.41	5.30	5.70
Cucuruzŭ	bănăț.	75	4.50	4.55
"	alt soiu	73	4.30	4.45
"	"	—	—.—	— —
Hirișcă	"	—	5.25	5.55

Prețulŭ pe 100 chilograme

Producte div.	Soiulŭ	Cursulu dela	Cursulu până
Sem. de trif.	Luternă ungur.	—.—	—.—
—	francesă	—.—	—.—
—			
"	roșiă	42 —	46.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.—	37.50
Oleu de in		6.50	6.60
Uns. de porc	dela Pesta	59.50	60.—
"	dela țéră	— —	—.—
Slănină	svêntată	52.50	53.—
"	afumată	58 —	59.—
Seu		28 —	29.
Prune	din Bosnia în buțĭ	7.—	7 25
"	din Serbia în sacĭ	6.75	6.95
Lictarŭ	slavonŭ nou		
"	bănătenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	ungurescĭ		
"	sĕrbescĭ		
Miere	brută		
"	galbină strecurată	— —	—.—
Ceară	de Rosenau	118.	120
Spirtŭ	brutŭ	14.—	14.25
"	Drojdiuțe spirtde	18 —	18.50

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 25 Maiu st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.35	Vend.	9.38
Argintŭ românescŭ -	"	9.30	"	9.35
Napoleon-d'orĭ - - -	"	9.37	"	9.40
Lire turcescĭ - - -	"	10.60	"	10.65
Imperialĭ - - - -	"	9.60	"	9.65
Galbinĭ	"	5.52	"	5.58

Scris. fonc. „Albina" 6%	"	102.—	"	—.—
" " " 5%	"	98.59	"	99.—
Ruble rusescĭ - - -	"	125.50	"	126.50

Discontulŭ - - - - $6^1/_2$—8% pe anŭ.

Bursa din Bucurescĭ din 23 Maiu

Valorĭ	%	se cump.
Rentă română perpetuă 1875	5%	98.$^1/_2$
Renta română amortisabilă .	5%	97.$^1/_4$
dtto	4%	85.—
Renta rom. (rurale convertite)	6%	100.—
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem . . .	5%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraș Bucurescĭ .	5%	89.—
idem idem din 1884	5%	—.—
Impr. or B cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	105.$^1/_4$
idem idem . . .	5%	97.—
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	104.$^3/_4$
idem idem . . .	6%	102.—
idem idem . . .	5%	95.—
Credit Fonc. Urban din Iașĭ. .	5%	82 $^1/_2$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	250.—
	V. N.	
Banca Nation. ult. div. 78.15	500	974.—
Dacia-România ult. div. 24 lei	200	—.—
Naționala de asig. ult div. 18 lei	200	—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 10 . .	500	—.—
Soc. Rom. de Constr ult. div.	250	—.—
Soc. Bazalt.Artif. ult.div. lei 27.50	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. div.	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 10 l. aur	200	—.—
Nation. de Asig. ult. div. 128.35	—	—.—
Societ. de Constr. ult. div. . .	-	—.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	—.—
Agio în Bursă	—	0.07
Rubla de hârtie	—	2.71
Banca Nation. a României		
Scompt.	6%	—.—
Avansurĭ pe efecte	7%	—.—
Avansurĭ pe Lingourĭ	7%	—.—

Cursulŭ la bursa de Viena

din 24 Maiu st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	102.35
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	97.25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	141.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostu ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostu ungare (2-a emisiune) - -	117.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostu ungare (3-a emisiune) - -	112.75
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	105.10
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	105.10
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	105.10
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	105.10
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	105.10
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.25
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	143.25
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - -	128.25
Renta de hârtiă austriacă - - - -	85.90
Renta de argintŭ austriacă - - - -	86.25
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109.30
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	144.20
Acțiunile băncei austro-ungare - -	909.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	317.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	308.—
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - - -	5.61
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.39
Mărcĭ 100 imp. germane - - - -	57.80
Londra 10 Livressterlinge - - - -	119.30

Cursulŭ losurilorŭ private din 15 Maiu

	cump.	vinde
Basilica . . .	9 —	9.40
Creditŭ	186.—	187.—
Clary 40 fl. m. c. . .	62.50	63.25
Navig. pe Dunăre . .	—.—	138.—
Insbruck	27.—	27.75
Keglevich	36.—	38.—
Krakau	26.50	27.—
Laibach	25.50	26.50
Buda	64.25	65.25
Pallfiy	61.75	62.25
Crucea roșie austr. . .	20.10	20.50
dto ung. . .	17.50	18.—
dto ital. . .	13.—	13.25
Rudolf	21.—	21.50
Salm	65.—	65.75
Salzburg	29.25	29.75
St. Genois . . .	64.50	66.—
Stanislau	—.—	38.—
Trieitine $4^1/_2$% 100 m. c.	—.—	158.—
dto 4% 50 .	—.—	76 —
Waldstein . . .	42.50	43 —
Windischgrätz . . .	—.—	58.75
Sĕrbescĭ 3% . . .	38.—	39.—
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4% . .	112.25	112.75

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Avisŭ d-lorŭ abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonați, că mai avemŭ din anii trecuți numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei", precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans."

A. Plecarea postelorŭ.

a) Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zernescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 m. după amedĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amedĭ.
c) „ „ în *Secuime* [S. Georgĭ]: 1 oră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ*: 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéța.

Nr. 2799—1889.

PUBLICAȚIUNE

Pe temeiulŭ planului asupra economiei forestierale, aprobatŭ în modŭ definitivŭ de către Inaltulŭ regimŭ reg. ung., intenționeză orașulŭ Brașovŭ, în Transilvania, ca sĕ'șĭ vêndă, seu cu totulŭ seu după cercurĭ economice pe cale de oferte și per tulpina pentru periodulŭ până la an.: 1895 seu 1905, venitulŭ materialului anualŭ din cele patru cercurĭ economice, aflătóre în revierulŭ ei orășenescŭ, și anume: **din pădurea Honterus. pădurea orășenescă, pădurea din ștejerișŭ, și pădurea de pe postovarŭ,** cu unŭ etatŭ anualŭ de 22833 m^3. Acestŭ etatŭ se împarte după cercurile economice în modulŭ următorŭ:

Cercul I economicŭ cuprinde 3040 m^3 lemne de fagŭ.
Acelașŭ cercŭ „ 1225 „ lemne de ștejarŭ; totŭ
acelașŭ cercŭ „ 3530 „ lemne de bradŭ;
Cerculŭ alŭ II-lea economicŭ cuprinde . . . . . .1300 „ lemne de fagŭ, și totŭ
ecelașŭ cercŭ cuprinde 3170 „ lemne de bradŭ;

Cerculŭ alŭ III-lea economicŭ conține: 1670 m^3 lemne de fagŭ,
1340 „ „ „ ștejarŭ și
300 „ „ „ bradŭ.

Cerculŭ alŭ IV-lea economicŭ conține 950 lemne de fagŭ și 6310 lemne de bradŭ.

Amatcrii de cumpĕrare au de a'șĭ așterne **până la I Iulie a. c.** înainte de prândŭ 11 óre la primarulŭ orașului Brașovŭ ofertele închise, provĕdute cu timbru de 50 cr., cu subscrierea și adresa lămurită, în fine cu vadiulŭ și cu dechiarațiunea, cumcă oferențilorŭ le suntŭ cunoscute condițiunile contractuale și de oferte și că se supunŭ lorŭ necondiționatŭ. Condițiunile contractuale și de oferte, din carĭ se póte vedea și mărimea vadiului, — se potŭ esamina în decursulŭ órelorŭ oficióse la oficiulŭ orășenescŭ forestieralŭ și la cerere se potŭ și trimite.

Brașovu, în 23 Maiu 1889.

Magistratulŭ orășenescŭ.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕșnovŭ-Zernescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte de amedĭ
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Secuime* la Brașovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe șese lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . 10 fr.
Pe șese lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Dumineca.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . .2 fl. —
Pe șese lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe șese lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiescă a scrie adresa lămuritŭ și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei."

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.